

Rod maq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Liq che te koz haq buhq thad huh, Pawd loq awr lehr, sehr pawz te pawz ha lehq che bon khuhd tuhz maer che awg yand khuhn, Kawd ren thuq med khuhn chehd che gha hawg. Awg yand u ve awg khuhn, Me diq te re nia lad chuhd ghig muhd ni tuhz phawd awr huh yawd kanx saw teg peg vehr tez lehq Rod maq med khuhn chehd che Khreq yad awg mor geh yawd ca gid-eg gad jad che yaog. Kheh maq khuhd, yawd Rod maq med lo kae mad gag che haq te lehq Liq che te koz haq buhq lehq u huh fe che yaog. Yawd ved ni ma khuhn duhd law lar che vawr, Sar pen muhd mig huh ha lehq che bon khuhd ca maer thad ver, yaq kaw kar huh Rod maq med lo liz ca gid-eg gad che yaog. Liq che te koz awr lehr, Pawd loq yawd cud cad lehq Ghig sa awg pun te chehd che kanx kha peg haq caz daq che cuhx kig nax jad che Ghig lawn sa lawn khuhn duhd law kig haq koz buhq lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che te koz buhq var awr lehr, cuh yad ir Pawd loq yaog. A.D. 57 khuhq kheh thad, suhz car car che awg yand khuhn buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Rod maq liq awg khuhn Pawd loq awg lawn nux teh lar che awr lehr, ha lehq che bon khuhd

awg cuhz penr ve awg lawn teq pa haq buhq lar che yaog. U ve awr lehr, Yud daq chaw awg pun lehd ma koz, Bid saz a naz chaw awg pun lehd ma koz, mig gig chaw yad awg gha lia awg pun Ghig sa yawd ved thed che cawd che he lehq thaer khuhq che kanx khad haq ghu lar che awg lawn haq koz gad che yaog. Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd awr lehr, (1:1) Yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq che haq koz che yaog. Lex lehq, che ve haq caz daq che awg kag awg nuz awr ve duhd khad teq pa awr lehr, a sug yawd yaq kig haq juh-ag che, vend bax khuhn pong tug chuhd kha ax che he lehq ni ma khuhn yeg ghad cawg che, che teq pa liz yaog. Rod maq liq che awr lehr, Khreq yad teq pa ve yonr khad kha peg haq, daq jad che awg khad yehd lehq sir yuhd gha vid tug, mar ax lar che liq phu ted mag phehq che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1:1-15)
2. Awg lawn nux: Ghig sa lo lag che thed che cawd che ted ceng (1:16-17)
3. Mig gig chaw yad awg gha lia ve ma thed ma cawd che te ceng (1:18-3:20)
4. Ghig sa ve thed che cawd che: Thed che cawd che chaw sawnr ax che (3:21-5:21)
5. Ghig sa pehar che thed che cawd che: Chuhd phu chuhd kehg ax che (6:1-8:39)
6. Ghig sa ve thed che cawd che haq phehq mar ax che: Id sar rer laq chaw ceng Ghig sa haq chid bag che (9:1-11:36)
7. Thed tug cawd tug te sawnx che (12:1-15:13)
8. Yug cuq lar che tawd (15:14-33)

9. Chid muh khuhd he lehq tawd yawa che (16:1-27)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ngag awr lehr Yer suq Khreq ve awg ceg Pawd loq* yaog. Yawd ved cuh yad te tug Ghig sa ngag haq kug yug ax vehr che yaog. Ha lehq che bon khuhd koz mar vid tug Ghig sa ngag haq fir teh lar che yaog.

² Ha lehq che bon khuhd che awr lehr, Ghig sa pehar tug yaog lehz a mig thad loar yawd koz lar che yaog. Yawd ved cuh kar var teq pa haq cud lehq Liq phu† khuhn buhq vid lar che yaog.

³ Ha lehq che bon khuhd che ve awr lehr, yawd ved Yad phu awg lawn haq koz che yaog. Yad phu u ve awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr ver, Dar viq ve awg ceng awg khad phehq che yaog.

⁴ Awg ha phu phawd awr ver, suh kig lo kawq teq tuag vid che haq te lehq yawd awr lehr ngag ved Yad phu yaog lehz, kand pax awg khuhn Ghig sa koz lar che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq yaog.

⁵ Yawd haq te lehq, Ghig sa ve awg bon haq liz, yawd ved cuh yad te tug kanx haq liz ngag hehd gha lar peg che yaog. Ngag hehd che ve haq gha che awr lehr, yawd ved awg meh awg pun chaw ceng awg gha lia yonr lehq na yug tug, kanx te tug awg pun gha lar che yaog.

---

* **1:1 1:1 Pawd loq** Gal 1:1 haq ngawx. † **1:2 1:2 Liq phu** Liq phu awg pir haq koz che yaog. Hbk 2:4

⁶ Nig hehd liz Yer suq Khreq kug yug lar che chaw teq pa phehq lehq, chaw ceng u ve[‡] awg khuhn nig hehd gehe lar che yaog.

⁷ Ghig sa haq lehq yawd ved awg yad awg dug phehaq tug kug yug lar che Rod maq med khuhn chehd che nig hehd awg gha lia haq ngag liq buhq ax che yaog.

A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd geh cawg vid-oq.

Pawd loq Rod maq med lo kae gad che

⁸ Awg kawd maq ted ceng awr lehr, mig gig awg kag gha lia[§] lo nig hehd yonr che awg lawn buhg veh che haq te lehq, nig hehd awg gha lia awg pun ngag Yer suq Khreq haq cud lehq ngag ved Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁹ Nig hehd awg pun khar thad liz ngag bon lawg chehd che haq ngag ved Ghig sa sax khiz khanr gha che yaog. Yawd awg pun ngag ved ni ma awg tawg kha gag yawd ved Yad phu awg lawn ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq ngag te che yaog.

¹⁰ Ngag bon lawg che awr lehr, Ghig sa ve a lor haq te lehq yaq kaw te caz caz tuhaz lehq nig hehd geh ngag gha lag gag tug, khar thad liz ngag lawg chehd che yaog.

¹¹ Nig hehd haq ngag mawg gad jad che yaog. Gha mawg daq ver, nig hehd ni ma yeg vid tug.

[‡] **1:6 1:6 chaw ceng u ve** Khreq yad teq pa haq koz che yaog. Cy 11:26, 1Pt 2:9-10 **§ 1:8 1:8 mig gig awg kag gha lia** Ha lehq che bon khuhd mar gag kig awg kag gha lia lehd koz gad che yaog.

Awg ha phu ve laq sawnr ted ceng cear nig hehd haq pehg ax gad che yaog.

¹² Ngag che kheh koz che awr lehr, ngag yonr che he lehq nig hehd yonr che haq te lehq, te ghad haq te ghad awg ghad pid daq tug haq koz gad che yaog.

¹³ A vix a nax teq paog, awg kag awr ve Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa geh ngag awg sir gha lar che* heh, nig hehd geh liz ngag awg sir haq gha tug, nig hehd geh lag tug ngag laex pawz duhd chez lar che awg lawn nig hehd haq sir vid gad che yaog. Kheh ma khuhd, a meha kha gag ngag haq tawr lar che awg ceng cawg che yaog.

¹⁴ Her lar saq chaw lehd ma koz, chaw thenr lehd ma koz, liq hend che chaw lehd ma koz, liq ma hend che chaw lehd ma koz, chaw ceng kheh ma ve haq ngag sehr vid tug jeg cawg chehd che† yaog.

¹⁵ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd Rod maq med yad teq pa haq liz ngag ha lehq che bon khuhd mar vid gad jad che yaog.

Ha lehq che bon khuhd kand pax cawg che

¹⁶ Ha lehq che bon khuhd mar tug ngag mad yaq taw. Awg lawn ghod ver, kha yonr che chaw awg gha lia haq thaer khuhq vid tug ha lehq che bon khuhd che ve Ghig sa ve kand pax phehq

---

* **1:13 1:13 awg sir gha lar che** Bon khuhd haq gha kad lehq yonr vehr che chaw teq pa haq koz che yaog. † **1:14 1:14 jeg cawg chehd che** Bon khuhd mar vid tug cawg ser che haq koz che yaog. 1K 9:16

che yaog. Awg kawd maq Yud daq chaw teq pa,‡ awg khaz nuhr Bid saz a naz chaw teq pa haq thaer khuhq vid che yaog.

17 Ha lehq che bon khuhd u ve awg khuhn, Ghig sa ve thed che cawd che haq pheq mar ax che yaog. Yawd ved thed che cawd che awr lehr, yonr che haq tanr lehq yonr che haq peg che yaog. Liq phu khuhn buhq lar che heh, †thed che cawd che chaw awr lehr yonr che haq te lehq co ha gha teq tug yaog lehd koz lar che yaog.

Chaw yad vend bax yad pheq che

18 Ghig sa haq maq yonr lehq ma thed ma cawd che haq te che chaw teq pa haq, muhd nuh maq lo tuhaz che Ghig sa yawd ved nez nag che ted ceng yawd i hehd haq maw vid che yaog. Chaw u ve teq pa awr lehr, i hehd ve ma thed ma cawd che haq te lehq, awg cehg mag cawd che haq tawr chud lar che yaog.

19 Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve awg lawn teq pa haq i hehd sir cawd che heh, kha sehax gha sir gha mawg peg che yaog. Ghig sa i hehd haq kha sehax pheq maw vid peg che§ haq te lehq i hehd gha sir gha mawg vehr che yaog.

20 Khawd-ehg kheh le lehd koz ver, Ghig sa phanr lar te lar che awg ceng teq pa haq gha mawg che haq te lehq, Ghig sa awg lawn mehaz sir mawg maq gha che teq pa haq gha kawq mawg che yaog. Yawd te lar che teq pa haq te lehq, Ghig

---

‡ **1:16 1:16** *Awg kawd maq Yud daq chaw teq pa* Ha lehq che bon khuhd haq Yud daq chaw awg kawd maq gha kad peg che yaog. Cy 3:26, 13:26, 13:46 † **1:17 1:17** Hbk 2:4 § **1:19 1:19** *kha sehax pheq maw vid peg che* Cy 14:16-17 haq ngawx.

sa ve co co taer taer phehq che kand pax haq liz, yawd co co taer taer Ghig sa phehq che haq liz, i hehd duhd sir duhd mawg vehr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, maq sir lehz i hehd kawq koz maq gha.

²¹ Awg lawn ghod ver, chaw u ve teq pa awr lehr, Ghig sa haq sir chehd liz, Ghig sa haq chid ir chid muh kenr che heh ma chid ir ma chid muh. Yawd ved awg bon haq liz ma chid muh. Kheh ma khuhd, i hehd ve duhd khad teq pa awr lehr, cuhx kig teq chaweh mad kawq cawg. I hehd ve ma duhd ngawx vix che ni ma awr lehr awg naz tud phehq vehr che yaog.

²² A sug yawd awg ton haq, Ngag cud yiq cawg che yaog lehd koz liz, i hehd chaw kar var* phehq vehr che yaog.

²³ Mad lug maq suh vix che Ghig sa ve awg mig awg phond haq i hehd mad haq yug. Kheh ma khuhd, lug vix suh vix che chaw, ngaz, khi kud laq kuhr uhg lehd cawg che to nud to saz, vig, che teq pa ve sax ho haq i hehd a kor pi che yaog.

²⁴ Kheh te cheaq te lehq, i hehd ve ni ma khuhn chaq chiz che awg suhr awg sar a lor teq pa haq te gad che heh te tug, Ghig sa i hehd haq phehd vid che yaog. Kheh te lehq, i hehd te ghad ve awg ton haq te ghad yaq taw tug ir jad che awg ceng te daq che yaog.

²⁵ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve awg lawn awg cehg mag cawd che teq pa haq i hehd mad haq yug. Kheh te lar, awg cehg mag ma hez che awg ceng haq haq yug che yaog. Te phanr che phad

---

* **1:22 1:22 *chaw kar var*** 1K 1:20, 27, 3:18-19

haq i hehd chid bag lar lehq, te phanr lar che teq pa haq a kor pi lehq, u ve teq pa awg pun awg ceg te che yaog. Te phanr che phad haq awr lehr, co co taer taer chid muh cawd che yaog. A meng.

26 Kheh te cheaq te lehq, i hehd yaq taw tug ir jad che awg ceng haq te gad jad che ni ma cawg che heh te tug, Ghig sa i hehd haq phehd vid che yaog. Khawd-ehg kheh te le lehd koz ver, i hehd ve yad mid teq pa awr lehr, te kenr che awg lid haq chid bag lar haz lehq, te maq kenr che† awg lid haq te che yaog.

27 Haw khaz teq pa liz, u ve heh te lehq te che yaog. Yad mid teq pa geh i hehd mad kawq yuhq. Haw khaz chawad haw khaz pehq che juhz che awg khad haq te daq gad jad che yaog. I hehd te ghad he lehq te ghad yaq taw tug ir jad che awg ceng haq te daq lehq, vend bax haq kenr daq che awg phuhd a sug yawd awg ton awg khuhn gha khanr chehd che‡ yaog.

28 Ghig sa haq sir che awr lehr teq chaweh awg bon mad cawg che yaog lehz i hehd sawnr che haq te lehq, maq te kenr maq te cawd che kanx teq pa haq te tug, Ghig sa i hehd haq chaq chiz che duhd khad awg khuhn phehd vid che yaog.

29 I hehd awr lehr, ma thed ma cawd che, haeg che, su ved med nged jeg kor haq sex lae che, su haq nag tug te gad che teq pa, i hehd awg khuhn kha peh vad-ag cawg che yaog. Su haq khawehx

---

† **1:26 1:26 te maq kenr che** Yad mid chawd chawad hax chawd te che haq koz che yaog. Khiz 18:22 ‡ **1:27 1:27 awg ton awg khuhn gha khanr chehd che** Ghu na maq gha che a nar kid che haq koz che yaog. Yrm 10:19, 30:12

che, su haq dawz vehr che, su haq yaq daq che, su haq her ka che, su haq ngawx bawg che teq pa liz kha peh vad-ag cawg che yaog. I hehd awr lehr, su haq khaex che chaw,

³⁰ su haq kaod ded che chaw, Ghig sa haq cand che chaw, caz mig vix che chaw, ni ma ir che muh che chaw, a sug yawd awg ton haq tar ir tar muh che chaw, soq saq tug te che chaw he lehq awr pa awr ye khuhd haq maq na yug che chaw teq pa phehq che yaog.

³¹ I hehd awr lehr ma duhd sir vix, kar tiq mad yeg vix, su haq mad haq vix lehq su haq maq har kax vix che chaw teq pa phehq che yaog.

³² Che teq pa haq kha te che chaw teq pa awr lehr, suh kenr che yaog lehz Ghig sa koz lar che haq i hehd sir chehd che yaog. Kheh te sir chehd liz, i hehd awg ton te chehd che awg khod-aq liz, u kheh te che chaw teq pa haq i hehd ni ma cawd jad che yaog.

2

Ghig sa thed-e ghad suhx jehg che

¹ Kheh te lehq, su haq vend bax tar che chawog, a sug te ghad lehd ma koz, nawg awg ton liz ca koz kig mad cawg. Awg lawn ghod ver, su haq nawg vend bax tar che heh, nawg awg ton liz te chehd che yaog. Kheh te lehq su haq vend bax tar che te yand, nawg awg ton haq liz vend bax kawq tar chehd che yaog.

² U kheh te che chaw teq pa haq Ghig sa cir yanr che awr lehr, thed jad cawd jad che lehz a nig sir che yaog.

³ Su awg khod-aq nawg vend bax tar che heh nawg awg ton liz te chehd che ver, Ghig sa cir yanr che haq nawg gha pong tug lehz duhd cheawg la.

⁴ Ghig sa yawd ved kha peh cawg che awg bon, yeg khanr che he lehq ni ma duhd yehg gad yehg che teq pa haq nawg maq sawnr ma caz te che la. Ghig sa ve awg bon awr lehr, nawg ved vend bax haq duhd phuhz tug sir kae ax che haq nawg maq sir la.

⁵ Nawg ni ma heh lehq vend bax haq ma duhd phuhz che haq te lehq, nawg awg ton awg pun Ghig sa nez nag che awg ni* teq ni awg khuhn, yawd nez nag che ted ceng haq nawg saw phoz lar chehd che yaog. U ve teq ni gaeg ver, Ghig sa thed-e ghad cawd ghad suhx jehg che haq kha sehax gha mawg tug yaog.

⁶ Ghig sa awr lehr, chaw awg gha lia haq a sug yawd te che kanx haq kenr daq che heh pid tug yaog.

⁷ Yeg khanr lehq daq che kanx te che awg khuhn, awg mig awg phond, tar ir yawz yan che he lehq mad lug ma sez vix che ted ceng haq ca che chaw teq pa haq yawd co tiq ha tiq† pid tug yaog.

⁸ Kheh ma khuhd, a sug yawd awg ton haq lehax duhd ngawx lehq awg cehg mag cawd che tawd‡ khuhd haq maq na yug lehq, ma thed ma

---

* **2:5 2:5 Ghig sa nez nag che awg ni** Awg leh med suhx jehg suhx taz che awg ni haq koz che yaog. Pheq 6:17 † **2:7 2:7 co tiq ha tiq** Co ha teq che haq koz che yaog. Yh 3:16, 36 ‡ **2:8 2:8 awg cehg mag cawd che tawd** Liq phu tawd khuhd haq koz che yaog. 2Ti 3:3-4

cawd che haq na yug che chaw teq pa haq, hehnd jad che nez nag che ted ceng lag gag tug yaog.

⁹ Haeg che haq kha te che chaw teq pa awg gha lia haq, tuq che khanr che he lehq duhd teq gad teq che lag gag tug yaog. Awg kawd maq Yud daq chaw teq pa,§ awg khaz nuhr Bid saz a naz chaw teq pa geh lag gag tug yaog.

¹⁰ Kheh ma khuhd, daq che haq kha te che chaw teq pa awg gha lia awr lehr, awg mig awg phond haq lehd ma koz, tar ir yawz yan che haq lehd ma koz, duhd sa gad sa che ted ceng haq lehd ma koz gha tug yaog. Awg kawd Yud daq chaw teq pa, awg khaz nuhr Bid saz a naz chaw teq pa gha tug yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr chaw mehzh khuhd haq maq ngawx.

¹² Awg lid tawd khuhd mad cawg lehq* vend bax kha te che chaw teq pa awr lehr, awg lid tawd khuhd haq ma caz daq che awg khuhn gha lug gha sez tug yaog. Awg lid tawd khuhd cawg chehd lehq vend bax kha te che chaw teq pa awr lehr, awg lid tawd khuhd awg huhx lo suhx jehg che haq gha khanr tug yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq kad che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa mehzh khuhd suhr thed che cawd che chaw phehq che ma hez. Awg lid tawd khuhd haq na yug che

---

§ 2:9 2:9 *Awg kawd maq Yud daq chaw teq pa* Daq che awg bon liz Yud daq chaw awg kawd maq gha che heh, mad daq che awg bon liz i hehd awg kawd maq gha che yaog. 1:16 * 2:12 2:12 *Awg lid tawd khuhd mad cawg lehq* Bid saz a naz chaw teq pa haq koz che yaog. 1:18-20

chaw teq pa lehax, thed che cawd che chaw phehq che yaog.

¹⁴ Awg lid tawd khuhd mad cawg che bid saz a naz chaw teq pa[†] awr lehr, awg lid tawd khuhd mad cawg che liz, i hehd khad nawg-a duhd sir lehq awg lid tawd khuhd koz lar che heh te ver, i hehd ve ni ma awg khuhn awg lid tawd khuhd cawg chehd che heh yaog.

¹⁵ U ve haq te lehq i hehd awr lehr, i hehd ve ni ma awg khuhn awg lid tawd khuhd koz lar che heh buhq lar che yaog lehz a nig haq maw-a che yaog. I hehd ve sir vix che ni ma liz sax khiz khanr lehq, i hehd ve ni ma khuhn duhd khad teq pa awr lehr, i hehd haq vend bax cawg che lehd koz lehq, ma hez ver vend bax mad cawg lehd koz che yaog.

¹⁶ Che awr lehr, ngag ha lehq che bon khuhd mar che heh, Ghig sa Yer suq Khreq haq cud lehq chaw yad teq pa ve ni ma khuhn khuhd ceh lar che awg ceng teq pa haq suhx jehg che awg ni awg khuhn phehaq tug yaog.

Yud daq chaw teq pa he lehq awg lid tawd khuhd awg lawn

¹⁷ Kheh ma khuhd nawg awr lehr, nawg Yud daq chaw lehd koz lehq, awg lid tawd khuhd haq ghad va lehq, Ghig sa ve awg lawn haq nawg ni ma ir chawa te che[‡] yaog.

[†] **2:14 2:14 bid saz a naz chaw teq pa** Yud daq chaw ma hez che awg nuz awr ve chaw awg gha lia haq koz che yaog. [‡] **2:17 2:17 ni ma ir chawa te che** Yud daq chaw awr lehr, a sug yawd khad yawad Ghig sa lez yug lar che chaw phehq cheawg lehz duhd lehq caz mig che ni ma cawg che yaog. 2:23

18 Nawg awg lid tawd khuhd haq gha hend cheaq te lehq, Ghig sa ve a lor haq sir che chaw phehq lehq daq jad che teq pa haq fir vix pehg vix che chaw phehq che lehd koz che yaog.

19 Nawg awr lehr mehz cox che chaw teq pa haq sir kae che phad te lehq, awg naz tud te che awg khuhn chehd che chaw teq pa§ haq awg ghiz paw vid che phad phehq cheawg lehz nawg yonr che yaog.

20 Nawg awr lehr, ma duhd sir vix che chaw teq pa haq sir kae che phad te lehq, chaw yad nehax teq pa haq mar vid che phad te cheawg lehz nawg duhd chehd che yaog. Awg lid tawd khuhd awg khuhn cud yiq haq lehd ma koz, awg cehg mag cawd che haq lehd ma koz, peh lawq chehd che lehd nawg duhd chehd che yaog.

21 Kheh te lehq, nawg su haq mar vid sehr phad awr lehr, nawg awg ton haq maq mar lehq la. Su ved med nged haq ta khuhd lehd koz nawg mar vid chehd liz, nawg awg ton su ved med nged haq khuhd cheawg la.

22 Hax chawd hax paz taq te lehd koz nawg mar vid chehd liz, nawg awg ton hax chawd hax paz te cheawg la. Sax ho haq nawg chaq nag chehd liz, sax ho yehg khuhn cawg che med nged haq nawg khuhd yug cheawg la.

23 Awg lid tawd khuhd haq nawg ghad va lehq ni ma ir liz, awg lid tawd khuhd haq nawg kawq te yaq cheaq te lehq, Ghig sa ve awg mig awg phond haq te lug cheawg la.

---

§ 2:19 2:19 **awg naz tud te che awg khuhn chehd che chaw teq pa** Vend bax yad teq pa haq koz che yaog.

24 Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn buhq lar che heh, †bid saz a naz chaw teq pa awr lehr, nig hehd haq te lehq Ghig sa ve awg meh haq maq sawnr ma caz koz chehd che yaog.

25 Nawg awg lid tawd khuhd haq na yug ver, awg gig med soer che* ted ceng awr lehr awg bon cawg che yaog. Kheh ma khuhd, nawg awg lid tawd khuhd haq yaq ver, nawg awg gig med soer che awr lehr, awg gig med maq soer che heh kawq phehq vehr che yaog.

26 Kheh te lehq, awg gig med maq soer che chaw awr lehr, awg lid tawd khuhd haq na yug ver, yawd awg gig med maq soer liz, awg gig med soer che chaw heh te che ma hez hawg la.

27 Buhq lar che awg lid tawd khuhd he lehq awg gig med soer che awg lid nawg cawg liz, nawg awg lid tawd khuhd haq te yaq che yaog. Kheh te lehq, awg suhr awg sar phawd awr awg gig med maq soer liz, awg lid tawd khuhd haq na yug che chaw teq pa awr lehr, nawg haq vend bax tar ax tug ma hez hawg la.

28 Awg lawn ghod ver, awg thang phawd awr lehax Yud daq chaw te che te ghad awr lehr, awg cehg mag Yud daq chaw ma hez. Awg thang phawd awr lehax awg suhr awg sar haq awg gig med soer che ted ceng liz, awg cehg mag awg gig med soer che ma hez.

29 Awg khuhn phawd awr Yud daq chaw phehq che te ghad awr lehr, awg cehg mag Yud daq chaw phehq che yaog. Kheh te lehq awg cehg mag awg gig med soer che ted ceng awr lehr, awg

† 2:24 2:24 Isy 52:5

* 2:25 2:25 *awg gig med soer che* Gal 2:2 haq ngawx.

lid tawd khuhd ve liq mehzh haq te lehq phehaq vid che ma hez. Awg ha phu haq te lehq ni ma awg khuhn soer che† ted ceng phehq che yaog. U kheh te che chaw haq chaw yad ma chid muh liz, Ghig sa chid muh che yaog.

3

¹ Kheh te lehq Yud daq chaw ted ceng awr lehr, su haq keh awg bon khawd-ehg kheh te cawg lex cheawg le. Awg gig med soer che ted ceng awr lehr, a thoq haq awg bon cawg le.

² Awg ceng gha lia awg khuhn awg bon cawg mad che yaog. Awg kawd ted ceng awr lehr, Ghig sa yawd ved tawd khuhd teq pa Yud daq chaw teq pa haq pid che yaog.

³ I hehd ted pehg pehar kar tiq mad yeg liz, a thoq ted ceng koz tug cawar le. I hehd kar tiq mad yeg cheaq te lehq, Ghig sa ve kar tiq haq te lug che la.

⁴ Maq te lug tag. Chaw awg gha lia her ka var phehq liz, Ghig sa awr lehr awg cehg mag thed che yaog. Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†Nawg awr lehr awg cehg mag cawd che yaog
lehz,

nawg ved tawd khuhd sax khiz khanr che
yaog.

Su nawg haq suhx jehg suhx taz thad liz, nawg
ghad tug yaog,
lehd koz buhq lar che yaog.

---

† 2:29 2:29 *Awg ha phu haq te lehq ni ma awg khuhn soer che* Ghig sa ve Awg ha phu ve kand pax haq yonr che chaw ve ni ma he lehq a saq teq khad haq awg gha lia pa vid che haq koz che yaog. Bon 30:6 † 3:4 3:4 Chid 51:4

⁵ Kheh ma khuhd, a nig ved ma thed ma cawd che ted ceng awr lehr, Ghig sa ve thed che cawd che* ted ceng haq te tuhaz vid ver, koz kig khawd-ehg kheh te cawag le. Ghig sa a nig haq nez nag lehq cir yanr ax che awr lehr, ma thed ma cawd che haq tea che ma hez hawg la. (Tawd che te khuhd awr lehr, chaw yad koz che heh ngag koz che yaog.)

⁶ Che kheh ma hez. Tawd che te khuhd cawd che ver, Ghig sa awr lehr mig gig yad haq khawd-ehg kheh te suhx jehg suhx taz gha tuawg le.

⁷ Ngag her ka che haq te lehq Ghig sa ve thed che cawd che ted ceng haq lex lehq awg mig awg phond cawag vid che ver, a thoq te ngag haq vend bax yad phehq che yaog lehz suhx jehg suhx taz chehd ser-a le.

⁸ Ma hez ver, a thoq te lehq daq che tuhaz tug a nig mad daq che haq te sar lehz ma koz hawg le. A nig che kheh koz che yaog lehz chaw ted pehg pehar khaex chehd che law. U kheh koz che chaw teq pa cir yanr che haq gha khanr che awr lehr cawd che yaog.

Thed che cawd che chaw mad cawg

⁹ Kheh te lehq, a nig Yud daq chaw teq pa su haq keh daq cheawg la. Ma hez. Awg lawn ghod ver, Yud daq chaw lehd ma koz, Her lar saq chaw lehd ma koz, chaw awg gha lia vend bax ve

---

* **3:5 3:5 Ghig sa ve thed che cawd che** A nig te yaq che haq cir yanr ax che ted ceng awg khuhn, Ghig sa yawd khawd-ehg ma thed che cawd che haq pheq mawa lar che yaog.

kand pax awg huhx chehd che† yaog lehz, ngag
te pawz koz lar peor.

10 Liq phu khuhn buhq lar che heh,
†“Thed che cawd che chaw mad cawg,
te ghad-eg liz mad cawg che yaog.

11 Sir che chaw‡ te ghad-eg liz mad cawg.
Ghig sa haq ca che chaw te ghad-eg liz mad
cawg.

12 Chaw awg gha lia yaq kaw yaq vehr che yaog.
I hehd teq pa teq geha
awg bon mad cawg che chaw phehq vehr che
yaog.

Daq che kanx haq te che chaw mad cawg, te
ghad-eg liz mad cawg che yaog.

13 †I hehd ve kuhq khuh awr lehr,
phaw lar che tur phuh§ heh te che yaog.
I hehd ve ha lez awr lehr, her ka che yaog.

†I hehd ve med gig
awg khuhn phawd awr huh vig haeg awg tuhq
ma cawg che yaog.

14 †I hehd ve mawq kaw awg khuhn khen che
khuhd he lehq
ni ma nag che khuhd kha peh vad-ag cawg
che yaog.

15 †Su ved awg suhr yug sez tug i hehd ve khi kud
gehg jad che yaog.

---

† **3:9 3:9** *vend bax ve kand pax awg huhx chehd che* Rm 5:12, 11:32, Gal 3:22 † **3:10 3:10-12** Chid 14:1, 53:1-3 ‡ **3:11 3:11** *Sir che chaw* Ghig sa haq sir che chaw haq koz che yaog. † **3:13 3:13a** Chid 5:9 § **3:13 3:13** *phaw lar che tur phuh* Ni ma awg khuhn chaq chiz jad che haq koz gad che yaog. † **3:13 3:13b** Chid 140:3 † **3:14 3:14** Chid 10:7 † **3:15 3:15-17** Isy 59:7-8

16 I hehd kha kae kig lo, su awg pun
lug tug sez tug he lehq duhd har gad har tug
lehax cawg che yaog.

17 Duhd sa gad sa che yaq kaw haq i hehd maq
sir.

18 †I hehd awg khuhn lo,
Ghig sa haq kuhz che* ni ma mad cawg,”
lehd koz buhq lar che yaog.

19 Awg lid tawd khuhd awg khuhn kha koz lar
che tawd teq pa awr lehr, awg lid tawd khuhd
awg huhx lo chehd che chaw teq pa haq koz vid
che yaog lehz a nig sir che yaog. Kheh te cheaq te
lehq, chaw awg gha lia tawd te khuhad liz kawq
yaw tug mad cawg lehq, mig gig yad awg gha lia
Ghig sa mehz khuhd suhr huh suhx jehg suhx taz
che haq gha khanr kenr che yaog.

20 Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd
haq na yug cheaq te lehq, Ghig sa mehz khuhd
suhr chaw te ghad-eg liz thed che cawd che chaw
phehaq tug ma hez. Awg lawn ghod ver, awg lid
tawd khuhd haq te lehq vend bax cawg che haq
gha sir che yaog.

*Yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw
phehaq che*

21 A meha awr lehr, awg lid tawd khuhd haq
ma caz daq che† awg khuhn, Ghig sa lo lag che
thed che cawd che awg ceng haq gha mawg peg
che yaog. Awg lawn che ve haq awg lid tawd

---

† 3:18 3:18 Chid 36:1 * 3:18 3:18 *Ghig sa haq kuhz che* Tar
ir yawz yan che haq koz che yaog. Khiz 20:11 † 3:21 3:21 *awg
lid tawd khuhd haq ma caz daq che* Yer suq haq yonr cheaq
te lehq gha che awg bon haq koz che yaog.

khuhd liq teq pa he lehq cuh kar var teq pa ve liq teq pa awg khuhn sax khiz khanr lar peor.

²² Yer suq Khreq haq kha yonr che chaw awg gha lia awr lehr, yonr cheaq te lehq Ghig sa ve thed che cawd che ted ceng haq gha che yaog. Pen daq kig mad cawg.

²³ Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia vend bax te lehq daq jad che Ghig sa ve a lor haq te maq gha che yaog.

²⁴ Awg phuhd ma pid lehq, yawd ved awg bon haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq che yaog. Thed che cawd che chaw phehq vehr che awr lehr, Yer suq Khreq thaer khuhq ax che haq te lehq yaog.

²⁵ Yer suq ve awg suhr haq te lehq kha yonr che chaw teq pa haq vend bax phehd kha tug, Yer suq awr lehr tand tug phehq che yaog lehz, Ghig sa yawd haq teh lar che yaog. Che ve awr lehr, Ghig sa thed che cawd che ted ceng haq te mar ax che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa yawd ved yeg khanr vix che awg khuhn, pong lag thad chaw yad te yaq che vend bax teq pa haq maq cir yanr ser che yaog.

²⁶ Yawd che kheh te che awr lehr, a meha ve awg yand awg khuhn yawd awr lehr, thed che cawd che yaog lehz su haq pheq maw vid che yaog. Kheh te cheaq te lehq, yawd suhx jehg suhx taz che awr lehr, thed cawd lehq Yer suq haq kha yonr che chaw teq pa haq thed che cawd che chaw phehaq vid sehr phad liz yawd phehq che yaog.

²⁷ Kheh te lehq, ni ma ir kig khar lo cawar le.

Ni ma ir kig mad kawq cawg.‡ A thoq ted ceng haq te lehq mad kawq cawag le. Kanx te che haq te lehq la. Ma hez, yonr che haq te lehq yaog.

²⁸ Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd ve kanx haq ma caz daq lehq, yonr che haq lehax te lehq chaw te ghad awr lehr thed che cawd che chaw phehaq che yaog lehz a nig sawnr lar che yaog.

²⁹ Ghig sa awr lehr, Yud daq chaw teq pa ve Ghig sa lehax phehq cheawg la. Yawd awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa ve Ghig sa liz phehq che ma hez hawg la. Yaog, bid saz a naz chaw teq pa ve Ghig sa liz phehq che yaog.

³⁰ Awg lawn ghod ver, Ghig sa te ghad lehax cawg che§ yaog. Awg gig med soer che chaw teq pa yonr che haq te lehq, Ghig sa i hehd haq thed che cawd che chaw lehz sawnr lar tug yaog. Awg gig med maq soer che chaw teq pa liz, yonr che haq te lehq yawd i hehd haq thed che cawd che chaw lehz sawnr lar tug yaog.

³¹ Kheh te lehq, yonr che haq te lehq a nig awg lid tawd khuhd haq te lug che la. Maq te lug. Awg lid tawd khuhd haq lex lehq yeg chehd vid tug a nig te che yaog.*

4

---

‡ **3:27 3:27 Ni ma ir kig mad kawq cawg** Thaer khuhq che haq gha tug yonr che khuhn kanx te che haq koz che yaog. Ef 2:8

§ **3:30 3:30 Ghig sa te ghad lehax cawg che** Bon 6:4, Gal 3:20

* **3:31 3:31 yeg chehd vid tug a nig te che yaog** Yonr che awg khuhn kanx te ver, awg lid tawd khuhd haq peh lawq vid che ted ceng yaog. Rm 4 haq ngawx.

Ar brar hanr yonr che awg lawn

¹ Kheh te lehq, awg suhr awg sar phawd awr a nig ved awr pa Ar brar hanr* awr lehr, awg lawn che haq caz daq che khuhn a thoq gha che haq khawd-ehg kheh gha koz tuawg le.

² Awg lawn ghod ver, kanx te che haq te lehq Ar brar hanr awr lehr thed che cawd che chaw phehq vehr che heh ver, yawd ni ma ir kig cawg tug yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa mehz khuhd suhr huh ni ma ir kig cawag tug ma hez.

³ Liq phu awg khuhn khawd-ehg kheh koz cheawg le. †Ar brar hanr awr lehr Ghig sa haq yonr cheaq te lehq, Ghig sa yawd haq thed che cawd che chaw sawnr lar che yaog lehd koz lar che yaog.

⁴ Kanx te che chaw te ghad awr lehr, ghad puhd gha che te yand, su yawd haq awg bon te vid che lehz chaw te ghad-eg liz maq sawnr. Yawd gha kenr cheaq te lehq gha che lehz sawnr che yaog.

⁵ Yonr che chaw te ghad haq thed che cawd che chaw lehz sawnr che yaog. Yawd kanx te che haq te lehq ma hez. Haeg che chaw teq pa haq thed che cawd che chaw phehaq vid gha che phad haq yawd yonr cheaq te lehq yaog.

⁶ Che ve haq kha sur suar, Ghig sa awr lehr kanx haq maq ngawx lehq, thed che cawd che yaog lehz sawnr lar che chaw te ghad awr lehr, awg bon ir che awg lawn haq Dar viq liz koz lar

---

* **4:1 4:1** *Ar brar hanr* Id sar rer laq chaw teq pa ve awr pa nux te lehq, yonr cheaq te lehq thed che cawd che chaw phehaq che yaog. Gal 3:6-9 † **4:3 4:3** Khiz 15:6

che yaog.

⁷ Yawd koz che,

†“Yaq kig jiz kig teq pa haq phehd vid peg lehq,
vend bax haq beh vid lar peg che† chaw teq
pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

⁸ Jawd mawd Ghig sa vend bax maq tar che chaw
awr lehr, awg bon ir che yaog,”

lehd koz che yaog.

⁹ †Kheh te lehq, awg gig med soer che chaw teq
pa lehax awg bon che haq gha cheawg la. Ma hez
ver, awg gig med maq soer che chaw teq pa liz
gha cheawg la. Awg lawn ghod ver, Ar brar hanr
yonr cheaq te lehq Ghig sa yawd haq thed che
cawd che chaw sawnr lar che yaog lehz a nig
koz che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, yawd haq khawd-ehg kheh te
lehq sawnr vid lar cheawg le. Awg gig med soer
peg huh la, ma hez ver, maq soer ser huh la. Awg
gig med soer peg khaz nuhr ma hez. Maq soer
ser thad liz sawnr lar che yaog.

¹¹ Yawd awg gig med maq soer ser awg kawd
thad liz, yawd yonr che haq te lehq thed che
cawd che chaw phehq vehr che yaog. Yawd thed
che cawd che chaw phehq lar peg che haq cunr
dawz lar tug, yawd awg gig med soer che awg
hez haq khanr yug che yaog. Awg gig med maq
soer liz, yonr che haq te lehq thed che cawd che
chaw phehq lar peg che chaw awg gha lia ve awr

---

† 4:7 4:7-8 Chid 32:1-2 † 4:7 4:7 **vend bax haq beh vid lar
peg che** Vend bax duhd phuhz che chaw haq Ghig sa vend bax
phehd vid che haq koz che yaog. Chid 32:1-2 † 4:9 4:9 Khiz
15:6

pa phehaq tug, Ghig sa Ar brar hanr haq duhd lar che yaog.

¹² Awg gig med soer che chaw teq pa ve awr pa liz yawd phehq che yaog. Chaw u ve teq pa awr lehr, awg gig med soer che lehax ma hez. Ar brar hanr awg gig med maq soer ser awg kawd thad loar, yawd yonr che heh te lehq i hehd liz yonr lehq yawd ved khi haweht haq ghaq veh che chaw teq pa phehq che yaog.

Yonr che haq te lehq kar tiq sax caz gha che

¹³ Ar brar hanr he lehq yawd ved awg yad awg dug teq pa gha tug awg sinx[‡] awr lehr, mig gig yaog lehz kar tiq sax caz gha lar che yaog. Awg lid tawd khuhd haq te lehq i hehd gha che ma hez. Yonr che haq caz daq che thed che cawd che ted ceng haq te lehq i hehd gha che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq cud che chaw teq pa awg sinx cad sehr phad phehq ver, yonr che ted ceng awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg lehq, kar tiq sax caz u ve liz lug vehr che yaog.

¹⁵ Awg lid tawd khuhd awr lehr, Ghig sa nez nag che haq te tuhaz che yaog. Kheh ma khuhd, awg lid tawd khuhd mad cawg ver, yaq kig jiz kig liz mad cawg. §

¹⁶ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve awg bon haq te lehq kar tiq sax caz ve awg sinx haq gha

---

[‡] **4:13 4:13 gha tug awg sinx** Awg ceng awg khad he lehq Khar nar muhd mig haq koz che yaog. Khiz 17:4-6   § **4:15 4:15 yaq kig jiz kig mad cawg** Awg lid tawd khuhd mad cawg ver, vend bax cawg che haq sir maq gha che haq koz che yaog. 7:7-11

tug lehd ma koz, Ar brar hanr ve awg yad awg dug awg gha lia kar tiq sax caz haq awg cehg mag gha tug lehd ma koz, Ar brar hanr yonr che ted ceng haq Ghig sa cud lehq awg sinx pid che yaog. Awg lid tawd khuhd haq cud che chaw teq pa lehax kar tiq sax caz haq gha tug ma hez. A nig awg gha lia ve awr pa Ar brar hanr yonr che heh te lehq, kha yonr che chaw teq pa liz gha tug yaog.

17 Ar brar hanr awr lehr, a nig ved awr pa phehq che awg lawn Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog. †Chaw ceng laex ceng ve awr pa ngag nawg haq te vid lar che yaog lehd koz buhq lar che yaog. Suh vehr che chaw teq pa haq kawq teq tuag vid lehq, mad phehq lag ser che awg ceng teq pa haq phehaq vid sehr phad Ghig sa haq yawd yonr lehq, Ghig sa mehzh khuhd suhr kar tiq sax caz haq yawd gha che yaog.

18 †Nawg ved awg yad awg dug awr lehr, u kheh phehq tug yaog lehz Ghig sa yawd haq koz vid lar che heh, †chaw ceng laex ceng ve awr pa phehaq tug, duhd law kig mad cawg liz, yawd yonr lehq duhd law chehd che yaog.

19 A saq a lag kheh teq ha khuhq gaeg lehq, yawd awg ton suh vehr che heh te lehq Sar rad liz yad hu yad leh vehr che awg yand gag vehr che haq yawd duhd ngawx che te yand, yonr che ted ceng awg ghad ma nud veh.*

20 Ghig sa ve kar tiq sax caz haq yawd duhd

---

† 4:17 4:17 Khiz 17:5 † 4:18 4:18a Khiz 15:5 † 4:18 4:18b Khiz 17:5 * 4:19 4:19 *awg ghad ma nud veh* Chaw yad te maq gha liz, Ghig sa te gha che haq yonr chehd che yaog.

ngawx che te yand, yawd yonr che ted ceng awr lehr thuhd duhd nuhg duhd mad cawg. Kheh ma khuhd, yawd yonr che awg ghad ir veh lehq, Ghig sa haq chid ir chid muh chehd che yaog.

²¹ Kar tiq sax caz pid lar che heh Ghig sa te gha che haq Ar brar hanr yonr yeg jad che yaog.

²² †Kheh te lehq yawd yonr cheaq te lehq, yawd haq thed che cawd che chaw lehd koz sawnr lar che yaog.

²³ Yawd haq kheh te sawnr lar che lehz buhq lar che tawd te khuhd awr lehr, Ar brar hanr awg pun lehax ma hez.†

²⁴ A nig awg pun liz buhq lar che yaog. A nig ved Jawd mawd Yer suq haq suh kig lo kawq teq tuag vid sehr phad haq a nig yonr ver, a nig haq liz thed che cawd che chaw phehq che yaog lehz sawnr ax lar tug yaog.

²⁵ A nig ved yaq kig jiz kig teq pa haq te lehq Ghig sa Jawd mawd Yer suq haq khanr suh cuh vid lehq, a nig thed che cawd che chaw phehq vehr tug, yawd haq kawq teq tuag vid vehr che yaog.

5

Thed che cawd che chaw teq pa awg bon khawd-ehg kheh te gha che

¹ Kheh te cheaq te lehq, a nig yonr che awg khuhn thed che cawd che chaw phehq vehr che haq te lehq, a nig awr lehr a nig ved Jawd mawd

---

† 4:22 4:22 Khiz 15:6 † 4:23 4:23 **Ar brar hanr awg pun lehax ma hez** Ghig sa pid lar che kar tiq awr lehr, mig gig a yad awg gha lia awg pun phehq che yaog. 15:4

Yer suq Khreq haq cud lehq, Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq che yaog.

² Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq awg bon che awg khuhn a nig gha gehag lehq* gha chehd chehd che yaog. Ghig sa ve awg mig awg phond haq a nig duhd law lehq, ha lehq chid muh chehd che yaog.

³ Kheh te lehq, tuq che khanr che† haq a nig gha khanr che te yand, lex lehq ha lehq chid muh chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, tuq che khanr che haq te lehq a nig yeg khanr vix-ag che yaog.

⁴ Yeg khanr vix che haq te lehq Ghig sa a lor cawd che a saq teq khad haq caw-ag che yaog. Ghig sa a lor cawd che a saq teq khad cawg cheaq te lehq, a nig duhd law kig cawg che haq sir che yaog.

⁵ Duhd law kig che ve haq te lehq ni ma lug tug ma hez. Awg lawn ghod ver, a nig haq pehar lar che Daq che kehq che Awg ha phu awr Lehr, a nig ved ni ma awg khuhn Ghig sa ve haq pehd che ted ceng nger kea peor.

⁶ A nig awg ghad nud jad chehd ser che te yand, awg yand cawd che‡ awg khuhn, chaw haeg teq pa awg pun Khreq khanr suh vehr che yaog.

⁷ Thed che cawd che chaw awg pun khanr suh tug chaw ca har jad che yaog. Te pawz pawz ax

---

* **5:2 5:2 a nig gha gehag lehq** Khreq yad gha phehaq che haq koz che yaog. † **5:3 5:3 tuq che khanr che** Yonr che haq lawnd ngawx che awg ceng te che yaog. Yk 1:2-3 ‡ **5:6 5:6 awg yand cawd che** Ghig sa chaw yad haq thaer khuhq vid tug koz lar che awg yand haq koz che yaog. Mk 1:15, Gal 4:4

ver chaw daq awg pun khanr suh pir che chaw te ghad ghad cawg tug yaog lehq.

⁸ Kheh ma khuhd, a nig vend bax yad phehq chehd che te yand huh, Khreq a nig awg pun khanr suh lehq, Ghig sa yawd a nig haq khawd-ehg taw maq haq che kha sehax mawa che yaog.

⁹ Khreq ve awg suhr haq te lehq, a meha a nig thed che cawd che chaw phehq vehr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, che haq keh lex lehq yawd haq te lehq Ghig sa nez nag che haq liz, a nig gha pong tug yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, a nig yawd ved cand par phehq chehd che§ te yand, yawd ved Yad phu suh che haq te lehq, a nig Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq vehr che yaog. Che haq keh lex lehq, a nig kheh te yawd haq cawd daq hawr daq vehr che ver, Yad phu teq chehd che haq te lehq Ghig sa ve cir yanr che khuhn a nig haq pong ax tug yaog.

¹¹ Che kheha lehax ma hez ser. A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq Ghig sa haq ha lehq chid muh chehd che yaog. Yawd haq te lehq a nig Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq vehr che yaog.

Ar danr he lehq Khreq awg lawn

¹² Kheh te cheaq te lehq, chaw te ghad haq te lehq* mig gig khod-aq lo vend bax gehag lehq, vend bax haq te lehq suh che ted ceng cawag

---

§ 5:10 5:10 **yawd ved cand par phehq chehd che** Chaw yad vend bax te che haq te lehq, Ghig sa ve cand par phehq vehr che yaog. * 5:12 5:12 **chaw te ghad haq te lehq** Ar danr haq te lehq lehd koz gad che yaog.

che† yaog. Kheh te lehq, chaw awg gha lia vend bax te vehr che haq te lehq, chaw awg gha lia awg khod-aq suh che ted ceng cawag che yaog.

13 Awg lid tawd khuhd maq teh ser thad loar, mig gig khod-aq lo vend bax cawg lar che yaog. Kheh ma khuhd, awg lid tawd khuhd mad cawg ser che awg yand awg khuhn, vend bax maq tar ser.

14 Kheh ma khuhd, Ar danr haq tanr lehq Mod ser ve awg coaq kha gag, suh che ted ceng uq penr chehd che yaog. Chaw u ve teq pa te yaq che awr lehr, Ar danr te yaq che haq maq sur daq liz, suh che ted ceng i hehd haq uq penr chehd che yaog. Ar danr u ve te ghad awr lehr, awg khaz nuhr lag tug chaw te ghad‡ ve awg hez phehq che yaog.

15 Kheh ma khuhd, te yaq che u ve awr lehr kheha pehar che awg bon haq maq sur daq. Awg lawn ghod ver, chaw te ghad te yaq cheaq te lehq, chaw mad awr gha suh che ver, Ghig sa ve awg bon he lehq Yer suq Khreq lehd koz che chaw te ghad ve awg bon haq te lehq kheha pehar che awg bon awr lehr, chaw kha peh vad-ag awg pun lex lehq kawq mad-ag che yaog.

16 Kheh te lehq, chaw te ghad te yaq che haq te lehq phehaq che ted ceng awr lehr, kheha pehar che awg bon§ haq maq sur daq. Awg lawn ghod

---

† 5:12 5:12 **suh che ted ceng cawag che** Awg ton suh che lehax ma hez. Co ha suh lehq co co taer taer Ghig sa haq gha phaz daq che haq koz che yaog. ‡ 5:14 5:14 **awg khaz nuhr lag tug chaw te ghad** Yer suq haq koz che yaog. § 5:16 5:16 **kheha pehar che awg bon** Thaer khuhq che awg bon haq koz che yaog.

ver, te pawaz lehax te yaq che khaz nuhr suhx jehg che ted ceng awr lehr, cir yanr che haq gha khanr che yaog. Kheh ma khuhd, te yaq mad jad che khaz nuhr kheha pehar che awg bon awr lehr, thed che cawd che chaw phehaq vid che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, chaw te ghad te yaq lehq, te yaq che phad u ve te ghad haq te lehq suh che ted ceng uq penr ver, mad jad che awg bon he lehq thed che cawd che laq sawnr haq gha che chaw teq pa awr lehr, Yer suq Khreq te ghad haq te lehq teq che awg khuhn lex lehq gha uq penr tug yaog.

¹⁸ Kheh te cheaq te lehq, chaw te ghad te pawz lehax te yaq che haq te lehq chaw awg gha lia cir yanr che haq gha khanr che yaog. Che heh te lehq, chaw te ghad te pawz lehax thed che cawd che haq te cheaq te lehq, chaw awg gha lia thed che cawd che chaw phehaq lehq co ha gha teq che yaog.*

¹⁹ Awg lawn ghod ver, chaw te ghad maq na yug che haq te lehq, chaw kha peh vad-ag vend bax yad phehq vehr che yaog. Che heh te lehq, chaw te ghad na yug che[†] haq te lehq, chaw kha peh vad-ag thed che cawd che chaw phehaq tug yaog.

²⁰ Yaq che jiz che teq pa mad-ag tug, awg lid tawd khuhd gehag che[‡] yaog. Kheh ma khuhd

---

* **5:18 5:18 co ha gha teq che yaog** Yer suq haq yonr che chaw haq lehax koz gad che yaog. † **5:19 5:19 chaw te ghad na yug che** Yer suq haq koz che yaog. Phi 2:8, Isy 53:11 ‡ **5:20 5:20 awg lid tawd khuhd gehag che** Awg lid tawd khuhd haq te lehq, a nig vend bax cawg che haq sir vehr che yaog. 4:15

vend bax mad-ag che ted kag huh awg bon lex lehq kawq mad-ag che yaog.

²¹ Che ve awr lehr, suh che haq cud lehq vend bax uq penr che heh, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq a nig co co taer taer teq gha tug, awg bon ted ceng liz thed che cawd che haq cud lehq uq penr tug awg pun yaog.

6

Vend bax phawd awr suh vehr che

¹ Kheh te lehq, a nig khawd-ehg kheh koz tug cawar le. Awg bon mad-ag tug a nig vend bax awg khad haq kawq kae tug ser-aw la. Maq kae hawg.

² A nig vend bax phawd awr suh vehr che* chaw teq pa awr lehr, vend bax awg khuhn khawd-ehg kheh te kawq teq chehd gha tuawg le.

³ A nig Yer suq Khreq awg khuhn baz tiz sar† khanr yug peg che chaw awg gha lia awr lehr, yawd suh che awg khuhn baz tiz sar khanr lar peg che haq nig hehd maq sir la.

⁴ Kheh te cheaq te lehq, baz tiz sar haq a nig khanr thad, yawd geh teq geha suh che khuhn tur lar che‡ haq a nig khanr lar che yaog. Khreq haq Awr pa ve awg mig awg phond haq te lehq

---

* **6:2 6:2 vend bax phawd awr suh vehr che** Yer suq haq yonr cheaq te lehq, vend bax kawq te tug ma duhd ngawx che haq koz che yaog. 6:11, 7:4, 6, Gal 2:19, Kaw 2:20, 3:3, 1Pe 2:24 † **6:3 6:3 baz tiz sar** Vend bax duhd phuhz lehq chaw awg suhx phehaq che awg hez te che yaog. Gal 3:27 ‡ **6:4 6:4 teq geha suh che khuhn tur lar che** Vend bax haq chid bag lar haz che haq koz che yaog. Kaw 2:12

suh kig lo kawq teq tuag vid che heh, a nig liz teaq lehq chaw awg suhx phehaq tug yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver a nig yawd suh che heh, yawd geh teq geha suh ver, a nig yawd teq tuag che heh yawd geh teq geha kawq teq tuag tug yaog.

⁶ Vend bax ve awg ton lug vid tug, a nig ved awg ton awg pir awr lehr yawd geh teq geha laq kan thag huh thaq vehr peg che haq a nig sir che yaog. Che ve awr lehr a nig vend bax ve awg ceg maq gha kawq te tug awg pun yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, suh vehr che chaw[§] te ghad awr lehr, vend bax awg khuhn pong tuhaz vehr che yaog.

⁸ A nig Khreq geh teq geha suh ver, yawd geh teq geha teq chehd tug* yaog lehz a nig yonr che yaog.

⁹ Khreq awr lehr, suh kig lo kawq teq tuag vehr che haq te lehq, awg khaz nuhr te pawz liz yawd mad kawq suh lehq, suh che ted ceng yawd haq mad kawq uq penr che lehz a nig sir che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, yawd suh che awr lehr, vend bax phawd awr te pawz lehax suh lehq, yawd teq chehd che awr lehr, Ghig sa awg pun teq chehd che yaog.

¹¹ Che ve heh te lehq, nig hehd liz vend bax phawd awr suh vehr che chaw phehq lehq, Yer suq Khreq awg khuhn Ghig sa awg pun teq chehd

---

§ 6:7 6:7 suh vehr che chaw Vend bax phawd awr suh che haq koz che yaog. Gal 2:20 * **6:8 6:8 teq geha teq chehd tug** Co ha phawd awr teq chehd che haq koz che yaog.

che[†] chaw phehq cheawg lehq sawnr lar-oq.

¹² Kheh te cheaq te lehq, vend bax ve a lor haq maq gha na yug tug, nig hehd suh vix che awg ton awg khuhn vend bax haq tad uq penr cuh.

¹³ Nig hehd ve awg ton awg khen teq pa awr lehr, haeg che awg pun laq cax heh te yehd tug, vend bax haq tad aq vid. Kheh ma khuhd, nig hehd suh kig lo kawq teq tuag vehr che chaw teq pa phehq che heh te lehq, a sug yawd awg ton Ghig sa haq aq vid-oq.[‡] Nig hehd ve awg ton awg khen teq pa liz, thed che cawd che awg pun laq cax heh te yehd tug Ghig sa haq aq vid-oq.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr awg lid tawd khuhd awg huhx lo ma chehd. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr awg bon awg huhx lo chehd cheaq te lehq, vend bax nig hehd haq kawq uq penr tug ma hez.

Thed che cawd che ted ceng awg huhx lo awg ceg te che

¹⁵ Kheh te lehq khawd-ehg kheh le. Awg lid tawd khuhd awg huhx lo mad kawq chehd lehq awg bon awg huhx lo chehd cheaq te lehq, a nig vend bax kawq te tuawg la. Ma hez hawg.

¹⁶ Na yug vix che awg ceg heh te lehq chaw te ghad ghad haq nig hehd ve awg ton aq vid ver, nig hehd awr lehr nig hehd na yug chehd che chaw u ve te ghad ve awg ceg phehq che haq nig hehd maq sir la. Vend bax ted ceng awg huhx

---

[†] **6:11 6:11 Ghig sa awg pun teq chehd che** Chaw awg suhx, ni ma awg suhx cawag che haq koz che yaog. 2K 5:17   [‡] **6:13 6:13 Ghig sa haq aq vid-oq** Ghig sa uq penr che awg huhx lo chehd-oq lehd koz gad che yaog. Rm 12:1

lo awg ceg te ver, gha suh tug yaog. Ma hez ver, na yug che ted ceng awg huhx lo awg ceg te ver, thed che cawd che chaw phehq tug yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr vend bax ve awg ceg te jaw liz, gha hend lar che awg cehg mag cawd che yonr khad ve awg lid awg khad teq pa haq ni ma awg tawg kha gag nig hehd na yug vehr cheaq te lehq, Ghig sa ve awg bon haq chid ir chid muh che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, Ghig sa nig hehd haq vend bax awg khuhn pong tuhaz vid vehr lehq, nig hehd awr lehr thed che cawd che ted ceng awg huhx lo awg ceg phehq vehr che yaog.

¹⁹ Nig hehd co ha phawd awr awg ghad nud chehd ser cheaq te lehq, chaw yad teq pa sir gha che tawd che teq pa haq ngag yehd lehq nig hehd haq koz ax che yaog. Awg lawn ghod ver, pong lag thad nig hehd ve awg ton awg khen teq pa awr lehr, chaq chiz che he lehq haeg che haq keh haeg che haq te tug awg pun aq vid jaw che heh te lehq, a meha nig hehd daq vid kehg vid tug awg pun, thed che cawd che ted ceng awg huhx lo awg ceg te tug, nig hehd ve awg ton awg khen teq pa haq aq vid-oq.

²⁰ Nig hehd vend bax ve awg ceg te chehd che te yand, nig hehd awr lehr thed che cawd che ted ceng awg huhx lo awg ceg maq te.

²¹ Awg ceng u ve teq pa haq nig hehd te chehd huh, a thoq awg bon gha hawg le. Awg ceng u ve teq pa awr lehr, a meha nig hehd awg pun yaq taw tug phehq che yaog. U ve teq pa ve awg leh med awr lehr, suh che ted ceng yaog.

²² Kheh ma khuhd a meha nig hehd awr lehr,

vend bax awg khuhn Ghig sa nig hehd haq pong tuhaz vid vehr lehq, Ghig sa nig hehd haq yawd ved awg ceg phehq vid vehr cheaq te lehq, daq vid kehg vid gha che awg bon haq nig hehd gha che yaog. Awg bon u ve awg leh med awr lehr, co tiq ha tiq ted ceng phehq che yaog.

²³ Awg lawn ghod ver, vend bax ve awg phuhd awr lehr, suh che ted ceng yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa a nig haq kheha pehar che awg bon awr lehr, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq, co co taer taer teq che ted ceng yaog.

7

Awg phad mawd awg mid ma awg lawn tawd par hax

¹ A vix a nax teq paog, chaw te ghad teq chehd che awg yand awg khuhn lo lehax yawd awg lid tawd khuhd* awg huhx lo chehd che haq nig hehd maq sir la. (Ngag che kheh koz che awr lehr, awg lid tawd khuhd sir var teq pa haq koz ax che yaog.)

² Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd awr lehr awg mid ma haq yawd ved awg phad mawd teq chehd che kheh ceh, yawd ved awg phad mawd geh pheh chuhq lar che yaog. Kheh ma khuhd awg phad mawd suh vehr ver, awg phad mawd haq caz daq che awg lid haq yawd gha pong vehr che yaog.

³ Kheh te cheaq te lehq, yawd ved awg phad mawd maq suh ser huh, awg kag awr ve haw

---

* **7:1 7:1 awg lid tawd khuhd** Mod ser pid lar che awg lid tawd khuhd haq koz che yaog.

khaz te ghad haq ca he ver, hax chawd hax paz te che ma lehz su yawd haq koz tug yaog. Kheh ma khuhd yawd ved awg phad mawd suh vehr ver, awg lid tawd khuhd u ve haq yawd pong vehr lehq, awg kag awr ve haw khaz te ghad haq ca he che liz, yawd hax chawd hax paz te che ma ma hez.

⁴ Ngag ved a vix a nax teq paog, che heh te lehq nig hehd liz Khreq ve awg ton haq te lehq awg lid tawd khuhd haq suh vehr che yaog. Che ve awr lehr, a nig Ghig sa awg pun awg sir nuhaq gha tug, suh kig lo kawq teq tuag vid peg che te ghad[†] ve chaw nig hehd phehaq tug awg pun yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, a nig awr lehr awg suhr awg sar a lor awg khad haq kae chehd che te yand, suh che ted ceng awg pun awg sir nuhaq tug, a nig ved vend bax te gad che ni ma ted ceng awr lehr a nig ved awg ton awg khen teq pa awg khuhn kanx te chehd che yaog. Vend bax te gad che ni ma u ve awr lehr, awg lid tawd khuhd haq te lehq te gad-ag che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, pong lag thad a nig haq pheh teh lar che ted ceng[‡] haq a nig suh lar haz vehr cheaq te lehq, a meha Ghig sa a nig haq awg lid tawd khuhd awg khuhn pong ax vehr che yaog. Yawd a nig haq pong ax che u ve awr lehr, a nig yawd awg pun kanx te tug awg pun yaog. Kanx che awr lehr, buhq lar che awg lid awg pir awg huhx lo te che ma hez. Kheh ma khuhd, Awg ha

---

[†] **7:4 7:4 suh kig lo kawq teq tuag vid peg che te ghad** Yer suq haq koz che yaog. 6:11   [‡] **7:6 7:6 a nig haq pheh teh lar che ted ceng** Awg lid tawd khuhd haq koz che yaog.

phu haq caz daq che ni ma awg suhx awg khuhn
a nig te che yaog.

A nig awg khuhn cawg che vend bax

⁷ Kheh te lehq, a nig khawd-ehg kheh gha koz
tuawg le. Awg lid tawd khuhd awr lehr, vend
bax phehq cheawg la. Ma hez hawg. Kheh ma
khuhd awg lid tawd khuhd mad cawg ver, vend
bax haq ngag maq sir. Awg lawn ghod ver, †Su
ved med nged jeg kor haq taq sex lae lehz awg
lid tawd khuhd ma koz ver, sex lae che ted ceng
haq ngag maq sir.

⁸ Kheh ma khuhd vend bax awr lehr, Ghig sa
pid lar che tawd khuhd haq te lehq awg yand
cawd che haq yug lehq, ngag awg khuhn sex lae
che awg gha lia te tuhaz che yaog. Awg lawn
ghod ver, awg lid tawd khuhd mad cawg ver,
vend bax awr lehr suh vehr che yaog.

⁹ Pong lag thad, awg lid tawd khuhd haq ma
caz daq che awg khuhn ngag teq chehd che yaog.
Kheh ma khuhd, Ghig sa pid lar che tawd khuhd
lag che te yand, vend bax teaq lehq ngag suh
vehr che yaog. §

¹⁰ Pid lar che tawd khuhd che awr lehr co ha
gha teq tug awg pun te che liz, suh vid gha che
ted ceng phehq che haq ngag gha mawg che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver vend bax awr lehr, Ghig
sa pid lar che tawd khuhd haq te lehq awg yand

---

† 7:7 7:7 Tuhz 20:17, Bon 5:21   § 7:9 7:9 *ngag suh vehr che yaog* Awg lid tawd khuhd mad lag gag ser huh, chaw yad vend bax cawg che haq maq sir. 4:15 Kheh ma khuhd, awg lid tawd khuhd lag gag vehr khaz nuhr, vend bax cawg che haq sir vehr lehq, vend bax awg khuhn suh che haq koz che yaog.

cawd che haq yug lehq, ngag haq her ka lar che awg khod-aq liz, pid lar che tawd khuhd u ve haq yehd lehq ngag haq dawz vehr lar che yaog.

¹² Kheh te lehq, awg lid tawd khuhd awr lehr, daq kehg che yaog. Pid lar che tawd khuhd liz, daq che kehg che,* thed che cawd che he lehq daq jad che yaog.

¹³ Kheh te lehq daq che awg ceng awr lehr, ngag haq suh tug tea cheawg la. Che kheh ma hez hawg. Vend bax awr lehr, awg cehg mag vend bax phehq che haq kha sehax tuhaz tug, daq che awg ceng haq yehd lehq ngag haq suh tug tea che yaog. Kheh te lehq, pehar lar che awg lid tawd khuhd haq te lehq, vend bax khawd-ehg taw maq haeg jad che kha sehax tuhaz che yaog.

¹⁴ Awg lid tawd khuhd awr lehr, co ha haq caz daq che lehz a nig sir che yaog. Kheh ma khuhd ngag awr lehr, awg suhr awg sar haq caz daq lehq, vend bax vig yug lar che awg ceg[†] phehq che yaog.

¹⁵ Ngag te che teq pa haq ngag ca duhd ma tuhaz. Ngag te gad che teq pa haq ngag maq te lehq, ngag cand jad che teq pa haq ngag te che[‡] yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, maq te gad che haq[§] ngag te ver, awg lid tawd khuhd awr lehr daq che yaog

---

* **7:12 7:12 daq che kehg che** Awg lid tawd khuhd awr lehr, Ghig sa geh lag cheaq te lehq daq kehg che yaog. † **7:14 7:14 vend bax vig yug lar che awg ceg** Vend bax ve kand pax awg huhx lo chehd che haq koz che yaog. ‡ **7:15 7:15 ngag cand jad che teq pa haq ngag te che** Vend bax awg khad haq te veh che haq koz che yaog. Gal 5:17 § **7:16 7:16 maq te gad che haq** Vend bax haq koz che yaog.

lehz ngag khanr che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq mad daq che u ve haq a meha ngag awg ton te che ma hez. Ngag awg khuhn chehd chehd che vend bax te che yaog.

¹⁸ Ngag ved awg suhr awg sar awg ton che awg khuhn lo, daq che ted ceng a cehax liz mad cawg che haq ngag sir che yaog. Daq che haq te gad che ni ma cawg liz, daq che haq ngag te maq gha.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr daq che haq te gad liz maq te. Maq te gad che awg haeg haq ngag te don chehd che yaog.

²⁰ Kheh te lehq, ngag maq te gad che haq ngag te ver, ngag awg ton u ve haq te che ma hez. Ngag awg khuhn lo chehd chehd che vend bax te che yaog.

²¹ Kheh te cheaq te lehq, ngag daq che haq te gad che te yand, awg haeg ted ceng ngag geh chehd chehd che awg lid haq ngag gha mawg che yaog.

²² Ngag ved ni ma khuhn lo lehax ver, Ghig sa ve awg lid tawd khuhd haq ngag ha lehq che yaog.

²³ Kheh ma khuhd, ngag ved awg ton awg khen teq pa awg khuhn, awg kag awr ve awg lid ted mag haq ngag gha mawg che yaog. Awg lid che ted mag awr lehr, ngag ved ni ma duhd khad haq bawz daq chehd lehq,* ngag ved awg ton awg khen teq pa awg khuhn cawg che vend bax ve awg lid awg huhx lo ngag haq pheh teh tug liz te chehd che yaog.

---

* **7:23 7:23 bawz daq chehd lehq** Daq che haq te tug he lehq mad daq che haq te tug tang daq chehd che haq koz che yaog. Gal 5:17

²⁴ Ngag awr lehr phehq bawg jad, duhd har jad che chaw te ghad phehq che yaog. Ngag haq suh vid che awg ton che awg khuhn a sug pong ax tuawg le.

²⁵ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq pong ax cheaq te lehq, Ghig sa haq chid muh che yaog.

Kheh te lehq, ngag ved ni ma duhd khad awr lehr, Ghig sa ve awg lid awg khad haq awg ceg te che yaog. Kheh liz, ngag ved awg suhr awg sar awr lehr, vend bax ve awg lid awg khad haq awg ceg te che yaog.

8

Awg ha phu awg khuhn chehd che awg lawn

¹ Kheh te cheaq te lehq, Yer suq Khreq awg khuhn chehd che chaw teq pa haq a meha cir yanr tug mad kawq cawg.

² Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq awg khuhn co ha teq vid gha che* Awg ha phu ve awg lid awr lehr, vend bax he lehq suh che ted ceng ve awg lid awg khuhn ngag haq pong ax vehr che yaog.

³ Awg suhr awg sar haq te lehq, awg lid tawd khuhd awg ghad nud lehq te maq gha che awg ceng haq Ghig sa te lar peg che yaog. A nig ved vend bax awg pun Ghig sa yawd ved Yad phu haq peha lar che yaog. Yad phu awr lehr, vend bax awg pun tand tug phehq tug, vend bax yad awg ton heh te lehq awg ton cawg che yaog. Kheh te lehq, yawd ved awg ton awg khuhn vend bax haq Ghig sa cir yanr vid che yaog.

---

* **8:2 8:2 co ha teq vid gha che** Awg ha phu ve kand pax haq koz che yaog.

⁴ Yawd che kheh te che awr lehr, a nig awg suhr awg sar awg khad haq maq kae lehq, Awg ha phu awg khad haq kae che chaw teq pa awg khuhn, awg lid tawd khuhd koz lar che heh thed che cawd che haq gha te tug awg ceng teq pa haq phehaq vid tug awg pun yawd te che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, awg suhr awg sar haq caz daq che chaw teq pa awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr ve awg ceng teq pa haq duhd ngawx don chehd che ni ma cawg che yaog. Kheh ma khuhd, Awg ha phu[†] haq caz daq che chaw teq pa awr lehr, Awg ha phu phawd awr ve awg ceng teq pa haq duhd ngawx don chehd che ni ma cawg che yaog.

⁶ Awg suhr awg sar haq duhd ngawx don chehd che ni ma awr lehr, suh che ted ceng phehq che yaog. Kheh ma khuhd, Awg ha phu haq duhd ngawx don chehd che ni ma awr lehr, co ha teq che he lehq duhd sa che ted ceng phehq che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, awg suhr awg sar haq duhd ngawx don chehd che ni ma awr lehr, Ghig sa haq cand jad che yaog. Ghig sa ve awg lid tawd khuhd awg huhx lo ma chehd che yaog. Awg cehg mag koz ver, yawd chehd maq gha hawg.

⁸ Awg suhr awg sar awg khad haq kae che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ni ma cawd tug te maq gha.

⁹ Kheh ma khuhd, Ghig sa ve Awg ha phu nig hehd awg khuhn chehd cehg mag ver, nig hehd awg suhr awg sar a lor awg huhx lo ma chehd. Kheh ma khuhd, Awg ha phu awg huhx lo chehd

---

[†] **8:5 8:5 Awg ha phu** Gal 6:16-17

che yaog. Chaw te ghad ghad awg khuhn Khreq ve Awg ha phu ma chehd ver, yawd Khreq haq ma caz daq.

¹⁰ Kheh ma khuhd, Khreq nig hehd awg khuhn chehd ver, awg ton awr lehr vend bax haq te lehq suh vehr[‡] liz, co ha awr lehr thed che cawd che ted ceng haq te lehq teq chehd che yaog.

¹¹ Kheh te lehq, Yer suq haq suh kig lo kawq teq tuag vid che phad ve Awg ha phu nig hehd awg khuhn chehd chehd che ver, Yer suq Khreq haq suh kig lo kawq teq tuag vid che phad awr lehr, nig hehd suh vix che awg ton haq liz kawq teq tuag vid tug yaog. Nig hehd awg khuhn chehd che yawd ved Awg ha phu haq cud lehq yawd nig hehd haq kheh te kawq teq tuag vid tug yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, a vix a nax teq paog, a nig awr lehr jeg puhd lar che chaw phehq che yaog. Kheh ma khuhd, awg suhr awg sar a lor awg khad haq kae tug, awg suhr awg sar geh jeg puhd lar che chaw phehq che ma hez.[§]

¹³ Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr awg suhr awg sar a lor awg khad haq a saq teq che ver, nig hehd gha suh tug yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr Awg ha phu haq cud lehq awg ton te che kanx teq pa haq suh vid che ver, nig hehd co ha gha teq tug yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve Awg ha phu sir kae che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che yaog.

[‡] 8:10 8:10 *vend bax haq te lehq suh vehr* 6:23   [§] 8:12 8:12 *jeg puhd lar che chaw phehq che ma hez* Awg suhr awg sar a lor awg khad haq maq te cawd lehd koz gad che yaog.

15 Awg lawn ghod ver, nig hehd te pawz kawq kuhz tug, awg ceg ve ni ma haq gha che ma hez. Nig hehd awg yad gha phehq tug Ghig sa ve Awg ha phu haq gha che yaog. Kheh te lehq, Ar baq A pa-og* lehd koz a nig yawd haq kug gha che yaog.

16 A nig Ghig sa ve awg yad phehq che yaog lehz Awg ha phu yawd liz a nig ved ni ma geh teq geha sax khiz khanr che yaog.

17 Kheh te lehq, awg yad phehq che ver, awg sinx cad sehr phad liz phehq che yaog. Khreq geh teq geha awg mig awg phond gha tug yawd geh teq geha a nig gha tuq gha khanr che† ver, a nig Ghig sa ve awg sinx cad sehr phad phehq lehq Khreq geh teq geha awg sinx haq a nig gha cad tug yaog.

18 A meha ve awg yand awg khuhn gha tuq gha khanr che awr lehr, awg khaz nuhr a nig haq pheq mar ax tug awg mig awg phond haq tehz ngawx maq kenr che lehd ngag duhd che yaog.

19 Phanr lar te lar che awg ceng awg gha lia awr lehr, Ghig sa ve awg yad teq pa haq tuhaz vid che haq gha mawg tug, duhd law jad lehq kha sehax law chehd che yaog.

20-21 Awg lawn ghod ver, phanr lar te lar che awg gha lia awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg che awg khuhn gha chehd lar che yaog.

---

* **8:15 8:15 Ar baq A pa-og** Yer suq liz Ghig sa haq A pa lehd koz kug che yaog. Mk 14:36, Gal 4:6 † **8:17 8:17 yawd geh teq geha a nig gha tuq gha khanr che** Chaw awg gha lia tuq che khanr che haq gha phud che yaog. Kheh ma khuhd, Khreq yad teq pa awg pun duhd law tug cawg lar che yaog. 2K 1:5

Yawd khad yawad chehd gad che haq te lehq ma hez. Yawd haq chehd cuh che phad ve a lor haq te lehq gha chehd chehd che yaog. Phanr lar te lar che awg gha lia awr lehr, suh che kid che kand pax awg huhx lo pheh teh lar che haq gha pong lehq, Ghig sa ve awg yad awg dug teq pa ve awg mig awg phond ve pong che ted ceng haq gha tug, i hehd duhd law chehd che yaog.

²² Awg lawn ghod ver, a meha thad kha gag phanr lar te lar che awg ceng awg gha lia awr lehr, yad paw ma nag jad lehq khand che heh te lehq, teq geha khand chehd[‡] che yaog lehz a nig sir che yaog.

²³ Phanr lar che awg ceng lehax ma hez. Awg ha phu ve awg bon haq awg kawd gha vehr che a nig liz, awg yad awg cehg mag phehq vehr lehq a nig awg ton thaer khuhq che haq gha tug haq a nig kha sehax law chehd-ag huh, ni ma awg khuhn khand chehd che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, duhd law che awg khuhn a nig thaer khuhq che haq gha che yaog. Kheh ma khuhd, mawg vehr che duhd law che ted ceng awr lehr, duhd law che ma hez. Gha mawg peg che awg ceng haq a sug te ghad kawq duhd law tug ser-a le.

²⁵ Kheh ma khuhd, a nig mad mawg che awg ceng haq duhd law chehd ver, u ve haq a nig yeg khanr lehq law chehd lar che yaog.

²⁶ Che heh te lehq, a nig awg ghad nud che khuhn Awg ha phu awr lehr a nig haq ga ax

---

[‡] **8:22 8:22 khand chehd** Ghig sa thaer khuhq ax tug haq duhd law lehq khand chehd che haq koz che yaog.

che yaog. Awg lawn ghod ver, a nig bon khawd-ehg kheh te lawg cawd che haq a nig maq sir. Kheh ma khuhd, Awg ha phu awr lehr khand che awg khuhn a nig awg pun lawg khawx che yaog. Yawd khand che awr lehr, chaw yad ve tawd khuhd awg khuhn koz maq gha che[§] khand che ted ceng phehq che yaog.

²⁷ Ni ma haq sir che Ghig sa awr lehr, Awg ha phu ve duhd khad haq sir che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve a lor cawd che heh, Khreq yad teq pa awg pun Awg ha phu lawg khawx che yaog.

Lex lehq ghad sehr phad phehq che

²⁸ Ghig sa haq kha haq lehq yawd duhd lar che heh kug yug lar che chaw teq pa awg pun, awg gha lia awg khuhn daq che awg ceng yawd te tuhaz vid che haq a nig sir che yaog.

²⁹ Awg lawn ghod ver, awg kawd thad liz yawd sir lar che chaw teq pa awr lehr, yawd ved Yad phu awg hoq awg han haq kha sur suar phehq vid tug, Ghig sa i hehd haq awg kawd maq thad loar fir teh lar che yaog. A thoq awg pun te che lehd koz ver, a vix a nax mad che awg khuhn Yad phu awr lehr, yad kaog phehq tug* awg pun te che yaog.

---

§ 8:26 8:26 *chaw yad ve tawd khuhd awg khuhn koz maq gha che* Awg ha phu a nig awg tan lawg khawx ax chehd che haq koz che yaog. * **8:29 8:29** *yad kaog phehq tug* Ghig sa ve yehg yad ka yad teq pa awg khuhn, Yer suq awr lehr su haq keh ir che awg mig awg phond he lehq kand pax gha tug haq koz che yaog. Phi 2:9-11

³⁰ Kheh te lehq, awg kawd thad liz yawd fir teh lar che chaw teq pa haq yawd kug yug che yaog. Kug yug lar che chaw teq pa haq liz, yawd thed che cawd che chaw te vid che yaog. Thed che cawd che chaw te vid lar peg che chaw teq pa haq liz, yawd awg mig awg phond pid che yaog.

Yer suq Khreq awg khuhn Ghig sa ve haq pehnd che ted ceng

³¹ Kheh te lehq, awg lawn che teq pa haq a thoq koz tug cawag le. Ghig sa a nig phawd awr chehd ver,† a sug a nig haq tawr daq gha tuawg le.

³² Yawd ved Yad phu haq yawd mad pong vid lehq, a nig awg gha lia awg pun yawd haq chid aq vid sehr phad Ghig sa awr lehr, yawd ved Yad phu geh teq geha a nig haq kha cawg che awg gha lia pehar tug ma hez hawg la.

³³ Ghig sa lez yug lar che chaw teq pa haq a sug vend bax tar gha tuawg le. Thed che cawd che chaw phehaq vid gha che phad awr lehr Ghig sa yaog.

³⁴ Vend bax cawg che lehd koz a sug suhx jehg suhx taz gha tuawg le. Khanr suh sehr phad awr lehr Yer suq Khreq yaog. Yawd khanr suh che lehax ma hez, suh kig lo yawd kawq teq tuag lehq, Ghig sa ve laq yaq awr pax awr huh‡ chehd lar lehq, a nig awg pun lawg khawx chehd che yaog.

³⁵ Khreq ve haq pehnd che awg khuhn, a sug a nig haq yug phaz ax gha tuawg le. Tuq che khanr

† **8:31 8:31 Ghig sa a nig phawd awr chehd ver** Chid 56:9, 118:6, Isy 8:10, Yrm 20:11, He 13:6 ‡ **8:34 8:34 Ghig sa ve laq yaq awr pax awr huh** Awg mig awg phond he lehq kand pax cawg che haq koz che yaog.

che, duhd teq gad teq che, du deh che, meq che
kaz che, beg ke mad cawg che, kuhz tug, meq
tehd a teh, che teq pa la.

³⁶ Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†“Nawg awg pun teq ni muhd kha phiq a nig
dawz vehr che haq gha khanr chehd che
yaog.

Dawz vehr tug awg pun teh lar che

yawg heh te lehq a nig haq su sawnr ax lar che
yaog,”

lehd koz buhq lar che yaog.

³⁷ Kheh ma khuhd a nig haq haq che Khreq haq
te lehq, che ve awg gha lia awg khuhn lex lehq
a nig ghad sehr phad haq keh phehq vehr che
yaog.

³⁸ Awg lawn ghod ver, suh che ted ceng lehd ma
koz, teq che ted ceng lehd ma koz, muhd nuh
maq cuh yad teq pa lehd ma koz, ned haeg teq
pa lehd ma koz, a meha cawg chehd che awg
ceng lehd ma koz, awg khaz nuhr cawag tug ve
awg ceng lehd ma koz,

³⁹ kand pax lehd ma koz, muh che ted ceng lehd
ma koz, nax che§ ted ceng lehd ma koz, kha
phanr lar che awg kag awr ve a thoq ted ceng
lehd ma koz, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq
haq te lehq, Ghig sa ve haq pehd che awg khuhn
a nig haq yug phaz ax maq gha lehz ngag yonr
cehg mag che yaog.

---

† **8:36 8:36** Chid 44:22 § **8:39 8:39** *muh che ... nax che* Ghig
sa ve haq pehd che haq ca tehz ngawx maq gha lehd koz gad
che yaog. Ef 3:18

9

Id sar rer laq chaw teq pa haq Ghig sa lez yug che

¹ Khreq awg khuhn ngag thed-e ghad cawd ghad koz che yaog. Ngag her ka che ma hez. Daq che kehg che Awg ha phu haq te lehq ngag ved sir vix che ni ma liz, ngag geh teq geha awg lawn che haq sax khiz khanr che yaog.

² Ngag ved ni ma awg khuhn ngag duhd har jad lehq,* khar thad liz ngag ni ma nag jad che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, ngag ved chaw ceng, ngag ved a vix a nax Yud daq chaw teq pa awg pun, te gha ver, ngag awg ton Khreq haq phaz daq lehq khen che haq khanr gad che yaog.

⁴ I hehd awr lehr, Id sar rer laq chaw[†] teq pa phehq che yaog. Awg yad phehaq che ted ceng lehd ma koz, awg mig awg phond lehd ma koz, kar tiq sax caz teq pa lehd ma koz, awg lid tawd khuhd haq gha che lehd ma koz, a kor pi che awg lid lehd ma koz, kar tiq teq pa liz ma koz, awg gha lia i hehd ve phehq che yaog.

⁵ A pux nux[‡] teq pa awr lehr, i hehd ve a pux nux teq pa te lehq, awg suhr awg sar phawd awr sawnr ver, Khreq liz i hehd ve chaw ceng phehq che yaog. Yawd awr lehr, awg gha lia ve awg khod-aq Ghig sa phehq che yaog. Co co taer taer yawd haq awg bon chid muh oq. A meng.

---

* **9:2 9:2 ngag duhd har jad lehq** Pawd loq yawd ved chaw ceng awg pun duhd har che haq koz che yaog. 9:3 † **9:4 9:4 Id sar rer laq chaw** Yar koq ve yad 12 ghad haq koz gad che yaog. Khiz 23:28 ‡ **9:5 9:5 A pux nux** Ar brar hanr, Id caq, Yar koq teq pa haq koz che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, Ghig sa ve tawd khuhd lug veh che heh ma hez. Awg lawn ghod ver, Id sar rer laq ve awg ceng awg khad awg gha lia awr lehr, Id sar rer laq chaw awg cehg mag phehq che ma hez. §

⁷ Ar brar hanr ve awg yad awg dug awg gha lia liz yawd ved awg yad awg dug awg cehg mag phehq che ma hez. Kheh ma khuhd, †Id caq awg khuhn lehax nawg ved awg yad awg dug sawnr tug yaog lehd koz lar che yaog.

⁸ Koz gad che awr lehr che kheh yaog. Awg suhr awg sar haq caz daq che awg yad* awg dug teq pa awr lehr, Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che ma hez. Kheh ma khuhd, kar tiq sax caz haq caz daq che awg yad† awg dug teq pa lehax yawd ved awg yad awg dug phehq cheawg lehz sawnr lar che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, kar tiq tawd khuhd che kheh koz lar che,

†“Awg suhax che te yand

ngag kawq lag ver, Sar rad awr lehr yad par te ghad gha tug yaog,”

lehd koz lar che yaog.

¹⁰ U ve lehax ma hez. Rer behd kar liz a nig ved awr pa Id caq haq te lehq yad ceh ka hu chehd-ag huh,

---

§ **9:6 9:6** *awg cehg mag phehq che ma hez* Maq yonr che Id sar rer laq chaw haq koz che yaog. Rm 2:28-29 † **9:7 9:7** Khiz 21:12 * **9:8 9:8** *Awg suhr awg sar haq caz daq che awg yad* Id sar mer laq haq koz gad che yaog. Gal 4:23 † **9:8 9:8** *kar tiq sax caz haq caz daq che awg yad* Id caq haq koz che yaog. Gal 4:23 † **9:9 9:9** Khiz 18:10, 18:14

11 yawd ved yad par u ve ni ghad maq pawag ser lehq ix mag daq che kanx liz mad daq che kanx liz maq gha te ser. Kheh ma khuhd, lez yug che awg khuhn Ghig sa yawd ved duhd teh lar che ted ceng maq gha lug tug, (Ghig sa chaw yad haq lez yug che awr lehr, chaw yad kanx te che haq te lehq lez yug che ma hez. Kheh ma khuhd, lez yug sehr phad Ghig sa haq te lehq yaog.) awr ye haq yawd koz vid che,

12 †“Awg vix var te ghad awr lehr, awg nax var te ghad ve awg ceg gha te tug yaog,” lehd koz vid che yaog.

13 Liq phu khuhn buhq lar che heh, †“Yar koq haq ngag haq lehq‡ Id sawd haq ngag cand che yaog.”

14 Kheh te lehq, a nig khawd-ehg kheh koz tug cawar le. Ghig sa awg khuhn ma thed ma cawd che ted ceng cawg che la. Ma hez hawg.

15 Awg lawn ghod ver, yawd Mod ser haq koz vid che, †“Ngag awg bon te vid gad che chaw haq ngag awg bon te vid lehq, ngag har kax vid gad che chaw haq ngag har kax vid tug yaog,” lehd koz che yaog.

16 Kheh te cheaq te lehq, he gad che haq te lehq gha che ma hez. Hax ceh nux te che haq te lehq gha che liz ma hez. Kheh ma khuhd, awg bon pid sehr phad Ghig sa haq te lehq gha che yaog.

17 Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn jawd

---

† 9:12 9:12 Khiz 25:23 † 9:13 9:13 Ml 1:2-3 ‡ 9:13 9:13 **Yar koq haq ngag haq lehq** Yar koq haq ngag sang lehq haq che lehd koz gad che yaog. Khiz 29:31, 33 † 9:15 9:15 Tuhz 33:19

mawd Phar rawd[§] haq Ghig sa koz vid che, †Nawg awg khuhn ngag ved kand pax pheq tuhaz vid lehq, mig gig awg gha lia awg khuhn ngag ved awg meh buhg veh tug ngag nawg haq chid taz peha che yaog lehd koz vid che yaog.

¹⁸ Kheh te cheaq te lehq, awg bon te vid gad che chaw haq yawd te vid lehq, ni ma heh vid gad che chaw haq yawd heh vid che* yaog.

Ghig sa ve nez nag che ted ceng he lehq har kax che ted ceng

¹⁹ Kheh te lehq, a thoq haq te lehq Ghig sa vend bax kawq tar ax ser-a le. Yawd ved a lor haq a sug tawr lar gha tuawg le lehz nawg ngag haq koz ax tug yaog.

²⁰ Kheh ma khuhd, Ghig sa haq tawd kawq sang che chaw-og, nawg awr lehr a suawg le. Te lar che mawq khu awr lehr, te sehr phad haq, A thoq haq te ngag haq che kheh tea cheawg le lehd koz tuawg la.

²¹ Mawq khu te sehr phad awr lehr, mawq khu te tug a jeq awg thag lo kand pax cawg che ma hez hawg la. A jeq ted dig lehax awg khuhn a yed ir che che kanx awg pun khuhn yehd tug mawq khu ted mag he lehq ni gha lia awg pun khuhn yehd tug mawq khu ted mag haq yawd te gha che ma hez hawg la.

²² Che ve haq kha sur suar, Ghig sa awr lehr yawd nez nag che haq maw vid cuh gad lehq

---

§ **9:17 9:17 Phar rawd** Ed jid tuq muhd mig ve jawd mawd nux haq koz che yaog. Tuhz 9:16 † **9:17 9:17** Tuhz 9:16 * **9:18 9:18 ni ma heh vid gad ... heh vid che** Ni ma ir lehq maq na yug che haq koz che yaog. Tuhz 5:1-2

yawd ved kand pax haq sir vid cuh gad tug, lug vehr sez vehr tug awg pun ghu lar che nez nag che haq gha khanr tug mawq khu teq pa haq yawd duhd yehg gad yehg lehq yeg khanr chehd che† ver, a thoq haq koz tug cawar le.

²³ Che ve haq te lehq, awg mig awg phond cawg tug awg pun awg kawd maq thad liz yawd ghu teh lar che har kax tug mawq khu teq pa awg thag huh yawd ved awg mig awg phond khawd-ehg ma ir khawd-ehg ma mad che haq sir vid tug te ver, a thoq maq koz tug cawar le.

²⁴ Yawd kha kug yug lar che a nig teq pa awr lehr, kheh te che mawq khu phehq che yaog. Yud daq chaw teq pa awg khuhn lehax kug yug che ma hez. Bid saz a naz chaw teq pa awg khuhn liz yawd kug yug lar che yaog.

²⁵ Che haq kha sur suar, Hawd ser‡ liq awg khuhn lo Ghig sa koz che,

†“Ngag ved chaw ceng ma hez che haq, ‘ngag ved chaw ceng,’ lehd koz lehq,
mad haq che yad mid haq, ‘haq che yad mid,’
lehz ngag koz tug yaog.

²⁶ †I hehd haq, Nig hehd awr lehr ngag ved chaw ceng ma hez lehd
koz jaw kig§ awg khuhn,

---

† **9:22 9:22 yeg khanr chehd che** Yud daq chaw teq pa vend bax duhd phuhs tug haq Ghig sa law chehd che haq koz gad che yaog. 2Pt 3:9 ‡ **9:25 9:25 Hawd ser** Liq phu awg pir awg khuhn lo ve cuh kar var te ghad phehq che yaog. † **9:25 9:25** Hs 2:23 † **9:26 9:26** Hs 1:10 § **9:26 9:26 koz jaw kig** Yer ruq sar lehr med haq koz che gha hawg. Isy 2:22-3:26, 56:6-8

teq chehd che Ghig sa ve awg yad awg dug phehq
che yaog lehz i hehd haq ngag koz tug
yaog.”

27 Id sar yaq* liz, Id sar rer laq chaw ceng
awg lawn hehd chawa kug lehq koz che, †Id sar
rer laq chaw teq pa awr lehr, lad chuhd ghig ve
sehnd sir kheh taw mad liz, chaw a cehax lehax
thaer khuhq che haq gha tug yaog.

28 Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa awr
lehr mig gig khod-aq lo yawd ved tawd khuhd
peh lawq vehr vid lehq har naq te tug yaog lehd
koz lar che yaog.

29 Awg kawd maq thad Id sar yaq koz lar che
heh,

†“Awg gha lia khod-aq ir che Jawd mawd Ghig sa
awr lehr,

a nig awg pun awg ceng awg khad maq teh
lar haz ax ver,

Sawd donr med heh a nig phehq lehq,

Kawd mod raq† med haq kha sur suar a nig
phehq tug yaog,”

lehd koz che yaog.

*Yonr cheaq te lehq thed che cawd che chaw
phehaq che*

30 Kheh te lehq, a nig khawd-ehg kheh koz tug
cawar le. Bid saz a naz chaw teq pa awr lehr,
thed che cawd che ted ceng haq maq ca che liz,
thed che cawd che haq gha vehor. Ngag che kheh

---

* 9:27 9:27 **Id sar yaq** Liq phu awg pir awg khuhn ve cuh kar
var nux te ghad phehq che yaog. † 9:27 9:27-28 Isy 10:22-23
† 9:29 9:29 Isy 1:9 † 9:29 9:29 **Sawd donr ... Kawd mod raq**
Khiz 19:24-29, Isy 1:9, Bon 29:23

koz che awr lehr, yonr lehq gha che thed che cawd che ted ceng haq koz gad che yaog.

³¹ Kheh ma khuhd, Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che thed che cawd che ted ceng haq ca liz, thed che cawd che u ve haq maq gha.‡

³² A thoq haq te lehq thed che cawd che ted ceng haq maq gha le lehd koz ver, yonr che haq ma cud lehq kanx haq lehax cud cheaq te lehq yaog.

³³ Liq phu khuhn buhq lar che,
†“Ngawx lor. Yid onr awg khuhn lo chaw yad khi
thid pog tug huhx meh\$ dig,
par kuhd tug huhx meh dig haq
ngag kawx teh lar che yaog.

Kheh ma khuhd, yawd haq kha yonr che
chaw awr lehr maq gha yaq taw,”
lehd koz buhq lar che heh te lehq, khi thid pog
tug huhx meh dig u ve haq i hehd liz khi thid pog
par vehr che yaog.

10

¹ A vix a nax teq paog, ngag ved ni ma he gad che he lehq Ghig sa geh ngag bon lawg che awr lehr, i hehd Id sar rer laq chaw teq pa thaer khuhq che haq gha tug awg pun yaog.

² Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr Ghig sa awg pun ni ma puhd jad che haq ngag sax khiz

‡ **9:31 9:31 maq gha** Yud daq chaw awr lehr yonr che haq ma cud. Kanx haq lehax cud cheaq te lehq, Ghig sa chid bag che haq gha khanr che yaog. Gal 5:4 † **9:33 9:33** Isy 8:14, 28:16 § **9:33 9:33 khi thid pog tug huhx meh** Yer suq haq koz che yaog. 1Pt 2:4

khanr che yaog. Kheh liz, i hehd sir lehq te che ted ceng ma hez.

³ Ghig sa ve thed che cawd che* haq i hehd maq sir gad lehq, a sug yawd ved thed che cawd che† haq yug cid tug khar thad liz cud cad te chehd cheaq te lehq, i hehd ni ma ma nud nehq lehq Ghig sa ve thed che cawd che haq mad haq yug vehr che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, kha yonr che chaw awg gha lia thed che cawd che chaw phehaq tug, Khreq awr lehr awg lid tawd khuhd haq te peg vid che‡ yaog.

⁵ Mod ser awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che thed che cawd che awg lawn haq che kheh koz buhq lar che yaog. †Awg lid tawd khuhd haq te che chaw awr lehr, awg lid tawd khuhd haq te lehq co ha gha teq tug yaog.

⁶⁻⁷ †Kheh ma khuhd, yonr che haq caz daq che thed che cawd che ted ceng awr lehr che kheh koz che yaog. †Muhd nuh maq lo a sug taez tuawg le.§ Nax jad kig lo a sug yaeq tuawg le lehz ni ma awg khuhn ta duhd lehd koz che yaog.

---

* **10:3 10:3 Ghig sa ve thed che cawd che** Yonr cheaq te lehq gha che thed che cawd che haq koz che yaog. 1:17 † **10:3 10:3 a sug yawd ved thed che cawd che** Kanx te che haq lehax yug cid chehd che haq koz che yaog. ‡ **10:4 10:4 awg lid tawd khuhd haq te peg vid che** Awg leh med gag vehr vid che haq koz che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Khreq yad teq pa awr lehr awg lid tawd khuhd awg huhx ma chehd-og. 6:15 † **10:5 10:5 Ak 18:5 † 10:6-7 10:6-8** Bon 30:12-14 † **10:6-7 10:6-7** Bon 9:4 § **10:6-7 10:6 Muhd nuh maq lo a sug taez tuawg le** Bon 30:12-13 khuhn, awg lid tawd khuhd haq koz gad che liz, chuhr huh Yer suq haq koz gad che yaog.

(Che kheh koz che awr lehr, Khreq haq ca sir veha lehq yaq vid tug, muhd nuh maq lo a sug taez tuawg le. Khreq haq suh kig lo kawq teq tuag vid tug, nax jad kig lo a sug yaeq tuawg le lehd koz gad che yaog.)

⁸ Kheh ma khuhd, yonr che haq caz daq che thed che cawd che ted ceng a thoq koz cheawg le. Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr,* nawg haq ned jad che yaog. Nawg ved mawq kaw awg khuhn liz, nawg ved ni ma awg khuhn liz cawg che yaog lehd koz che yaog. (Tawd khuhd u ve awr lehr, ngag hehd mar vid che yonr che haq caz daq che tawd khuhd haq koz gad che yaog.)

⁹ Yer suq awr lehr Jawd mawd† phehq che yaog lehz nawg ved mawq kaw khanr yug lehq, Ghig sa awr lehr yawd haq suh kig lo kawq teq tuag vid vehr che haq nawg ved ni ma awg khuhn yonr ver, nawg thaer kuhq che haq gha tug yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, chaw yad awr lehr ni ma khuhn yonr cheaq te lehq yawd haq thed che cawd che chaw phehaq vid vehr lehq, mawq kaw khanr yug cheaq te lehq thaer kuhq che haq gha vehr che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn koz lar che, †Yawd haq kha yonr che chaw awg gha lia awr lehr, maq gha yaq taw tug yaog lehd koz lar che yaog.

---

* **10:8 10:8** *Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr* Ha lehq che bon khuhd haq koz gad che yaog. † **10:9 10:9** *Jawd mawd* Her brehd khuhd “Ya hod va” lehd koz che haq Her lar saq khuhd “Jawd mawd” lehd kawq koz lar che yaog. † **10:11 10:11** Isy 28:16

12 Awg lawn ghod ver, Yud daq chaw he lehq Her lar saq chaw pen daq kig mad cawg.‡ Chaw awg gha lia haq uq penr che Jawd mawd awr lehr, te ghad lehax cawg lehq yawd haq kha kug ca che chaw awg gha lia haq yawd awg bon kha peh vad-ag pid che yaog.

13 Awg lawn ghod ver, †Jawd mawd Ghig sa ve awg meh haq kha kug ca che chaw awg gha lia awr lehr, thaer khuhq che haq gha tug yaog.

14 Kheh ma khuhd, yawd haq maq yonr ver, khawd-ehg kheh te lehq yawd haq kug ca tuawg le. Yawd awg lawn haq maq gha kad jaw ver, khawd-ehg kheh te lehq yawd haq yonr tuawg le. Mar vid sehr phad mad cawg ver, khawd-ehg kheh te lehq gha kad tuawg le.

15 Kheh te lehq, chaw haq maq kae pe ver, khawd-ehg kheh te lehq mar vid gha tuawg le. Che haq kha sur suar, †Ha lehq che bon khuhd mar vid sehr phad teq pa ve khi kud awr lehr, khawd-ehg taw maq ngawx sa jad§ cheawg le lehz Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

16 Kheh liz, chaw awg gha lia ha lehq che bon khuhd haq na yug che ma hez. Awg lawn ghod ver, Id sar yaq koz che, †“Jawd mawd-og, a nig

---

‡ **10:12 10:12 pen daq kig mad cawg** Thaer khuhq gha tug Yud daq chaw liz, bid saz a naz chaw liz Yer suq haq lehax gha cud che yaog. † **10:13 10:13** Yl 2:32 † **10:15 10:15** Isy 52:7 § **10:15 10:15 khi kud ... ngawx sa jad** Bar bud lunx muhd mig khuhn su ceg te chehd che haq pong vid tug daq che awg lawn awg tand yug vaha lag che heh, vend bax ve awg ceg te chehd che chaw haq pong vid tug bon khuhd ca mar vid che haq koz che yaog. † **10:16 10:16** Isy 53:1

mar vid che tawd khuhd haq a sug yonr cheawg le," lehd koz lar che yaog.

17 Kheh te cheaq te lehq yonr che awr lehr, gha kad che haq te lehq yaog. Gha kad che liz, Khreq ve awg lawn su mar vid che haq te lehq yaog.

18 Kheh ma khuhd ngag koz che awr lehr, i hehd maq gha kad lehq la. Gha kad cehg mag che yaog. Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn koz lar che heh,

† "I hehd ve awg khuhd awr lehr,

mig gig khod-aq awg kag gha lia lo buhg veh lehq,

i hehd ve tawd khuhd awr lehr, mig gig awg leh kha gag, gag vehr che yaog."

19 Kheh ma khuhd, te pawz ngag kawq na ngawx che, Id sar rer laq chaw teq pa na maq gha lehq la.* Mod ser koz che,

† "Bid saz a naz chaw ceng teq pa haq nig hehd khawehx tug ngag te lehq,

cud yiq mad cawg che chaw ceng haq te lehq nig hehd nez nag tug ngag te tug yaog,"

lehz awg kawd maq thad loar koz lar che yaog.

20 Id sar yaq liz ni ma tag che khuhn te lehq koz che,

† "Ngag haq maq ca che† chaw teq pa awr lehr, ngag haq gha mawg vehr che yaog.

Ngag ved awg lawn haq maq na ngawx che

---

† **10:18 10:18** Chid 19:4 * **10:19 10:19** *na maq gha lehq la* Cud yiq mad cawg che bid saz a naz chaw teq pa sir lehq na gha che ver, Yud daq chaw teq pa lex lehq sir cawd che yaog, lehd koz gad che yaog. † **10:19 10:19** Bon 32:21 † **10:20 10:20** Isy 65:1 † **10:20 10:20** *Ngag haq maq ca che* Bid saz a naz chaw haq koz che yaog.

chaw teq pa haq ngag ved awg lawn sir vid vehr
che yaog,”

lehd koz che yaog.

²¹ Kheh ma khuhd, Id sar rer laq chaw teq pa
awg lawn yawd koz che,

†“Maq na yug lehq tawd kawq sang vix che chaw
ceng‡ haq haq yug tug,
teq ni muhd kha phiq ngag ved laq kuhr che
law chehd che yaog,”

lehd koz che yaog.

11

*Cawg chehd ser che Id sar rer laq chaw teq pa
awg lawn*

¹ Kheh te lehq ngag na ngawx che, Ghig sa
yawd ved chaw ceng haq chid bag lar haz vehor
la. Ma chid bag lar haz hawg. Ngag liz Id sar rer
laq chaw te lehq, Ar brar hanr ve awg yad awg
dug awg khuhn Ber yar minr ve awg ceng awg
khad te ghad phehq che yaog.

² Awg kawd maq thad liz Ghig sa sir lar che,*
yawd ved chaw teq pa haq yawd chid bag lar haz
che ma hez. Ed lid yaq awr lehr Ghig sa meh
khuhd suhr huh Id sar rer laq chaw teq pa haq
vend bax tar lehq koz che,

³ †“Jawd mawd-og, nawg ved cuh kar var teq
pa haq i hehd dawz vehr che yaog. Nawg ved

† **10:21 10:21** Isy 65:2 ‡ **10:21 10:21** *Maq na yug lehq tawd
kawq sang vix che chaw ceng* Maq yonr vix che Id sar rer laq
chaw teq pa haq koz che yaog. * **11:2 11:2** *Ghig sa sir lar
che* Ghig sa lez yug lar che lehd koz gad che yaog. 8:29, Bon 4:20

† **11:3 11:3** 1Jm 19:10, 19:14

tox tand kig teq pa haq liz i hehd dud kha vehor. Ngag te ghad lehax cawg lar haz lehq, ngag haq liz dawz vehr tug i hehd ca chehd che yaog,” lehz Liq phu khuhn buhq lar che haq nig hehd maq sir la.

⁴ Kheh ma khuhd, Ghig sa yawd haq khawd-ehg kheh kawq koz vid cheawg le. †Bar laq sax ho mehz khuhd suhr huh khi cuhx maq teh che chaw suhr hinx ghad ngag awg pun ngag teh lar ser che yaog lehz kawq koz vid che yaog.

⁵ Che ve haq kha sur suar, a meha awg yand awg khuhn liz, awg bon haq te lehq lez yug lar che chaw a cehax cawg lar ser che yaog.

⁶ Awg bon† haq te lehq lez yug che ver, kanx te che haq te lehq yawd i hehd haq lez yug lar che ma hez. Kanx te che haq caz daq che ver, awg bon u ve awr lehr, awg bon mad kawq phehq che yaog.

⁷ Kheh te lehq, khawd-ehg kheh le. Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr, i hehd ca che haq maq gha.‡ Lez yug lar che chaw teq pa lehax gha lehq, ma lez yug lar che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa i hehd ve ni ma haq heh vid vehr che yaog.

⁸ Liq phu khuhn koz che heh,
 †“Yaq ni kha gag yuhq mir ka chehd che ni ma lehd ma koz,
 mad mawg vix che mehz sir lehd ma koz, ma kad vix che nar puh lehd ma koz,
 Ghig sa i hehd haq pid che yaog,”

† 11:4 11:4 1Jm 19:18 † 11:6 11:6 **Awg bon** 4:4 haq ngawx.

‡ 11:7 11:7 **ca che haq maq gha** Kanx te che haq lehax cud lehq, yonr che haq ma cud cheaq te lehq yaog. 10:3 † 11:8 11:8 Bon 19:4, Isy 29:10

lehd koz lar che yaog.

⁹ Dar viq liz koz che,

†“I hehd ve thi cad thi dawg che§ awr lehr,
i hehd awg pun pehnr thuh lar che he lehq
va thuh lar che,

i hehd khi thid pong tug he lehq i hehd haq cir
yanr tug kawq phehq vehr vid-oq.

¹⁰ I hehd mehz mad mawg tug,

i hehd ve mehz sir awg naz tud phehq vehr
vid-oq.

I hehd ve cuhq liz, khar thad liz kuhq ghad phehq
vehr vid-oq,”

lehd koz che yaog.

*Bid saz a naz chaw teq pa thaer khuhq che haq
gha che*

¹¹ Kheh te lehq ngag na ngawx che, Id sar rer
laq chaw teq pa awr lehr, par kuhd vehr che thad
kha gag khi thid pog cheawg la. Ma hez hawg.
Kheh ma khuhd, Id sar rer laq chaw teq pa yaq
che jiz che haq te lehq bid saz a naz chaw teq pa
awr lehr, thaer khuhq che haq gha che yaog. Che
awr lehr, Id sar rer laq chaw teq pa khawehx che
ni ma cawag tug awg pun te che yaog.

¹² I hehd yaq che jiz che ted ceng awr lehr,
mig gig yad* teq pa haq Ghig sa ve awg bon awg
khuhn paw sa vid gha lehq, i hehd sond che ted
ceng awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa haq
Ghig sa ve awg bon awg khuhn paw sa vehr vid

† **11:9 11:9-10** Chid 69:22-23 § **11:9 11:9** *I hehd ve thi cad
thi dawg che* Dar viq yawd ved cand par teq pa awg lawn koz

chehd che yaog. Chid 69:22 * **11:12 11:12** *mig gig yad* Bid saz
a naz chaw haq koz che yaog. Cy 13:46-48, 18:16

gha ver, awg mor awg khuhn i hehd kha peh vad-ag gehag thad huh, che haq keh lex lehq khawd-ehg taw maq awg bon awg khuhn kawq paw sa vehr vid gha tuawg le.

¹³ Kheh te lehq, nig hehd bid saz a naz chaw teq pa haq ngag che kheh koz ax che yaog. Ngag bid saz a naz chaw teq pa awg pun cuh yad te lehq, kanx che ve haq ngag tar ir tar muh che yaog.

¹⁴ Ngag kanx che ve[†] haq tar ir tar muh che awr lehr, ted ceng cenr haq te lehq ngag ved chaw ceng khawehx che ni ma cawg vid lehq, i hehd ted pehg pehar thaer khuhq che haq gha tug ngag te che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, Id sar rer laq chaw teq pa haq chid bag lar che haq te lehq, mig gig yad Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq vehr ver, Id sar rer laq chaw teq pa haq kawq haq yug che ted ceng awr lehr, suh kig lo kawq teq tuag che heh phehq che ma hez hawg la.

¹⁶ Awg kawd tand vid che khaor mod[‡] awg cehd ted dig nehax daq kehg ver, khaor mod te dig nux awg gha lia liz[§] daq kehg che yaog. Awg chi^{*} daq kehg ver, awg kax teq pa[†] liz daq kehg che yaog.

[†] **11:14 11:14 kanx che ve** Ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq koz che yaog. [‡] **11:16 11:16 Awg kawd tand vid che khaor mod** Ar brar hanr haq koz gad che yaog. [§] **11:16 11:16 awg gha lia liz** Id sar rer laq chaw haq koz gad che yaog. ^{*} **11:16 11:16 Awg chi** Ar brar hanr haq koz che yaog. [†] **11:16 11:16 awg kax teq pa** Id sar rer laq chaw haq koz che yaog. Heh 15:18-21, Yrm 11:16, Nhm 10:37, Ysk 44:30

¹⁷ Awg kax teq pa haq tawz chid bag lehq, nig hehd sar lonr awg thenr[‡] ve awg kax phehq che liz, yawd nig hehd haq yug lehq awg kax u ve teq pa cawg jaw kig huh sar lonr med cheg haq caz daq vid lehq, awg kag awr ve awg kax teq pa geh awg cuhd haq gha cad ver,

¹⁸ tawz kha lar che awg kax teq pa awg khod-aq ni ma taq ir. Nig hehd ni ma ir ver, che haq duhd ngawx ser. Nawg awg chi haq car vid chehd che ma hez, awg chi nawg haq car vid chehd che§ yaog.

¹⁹ Ngag awg cheg haq gha cax daq tug, awg kax teq pa haq tawz kha vehor lehz, nawg koz tug yaog.

²⁰ Cawd che yaog. I hehd maq yonr cheaq te lehq tawz kha che haq gha khanr che yaog. Nawg awr lehr yonr che haq te lehq yeg chehd che yaog. Kheh te lehq, ni ma taq ir. Kuhz che ni ma cawg vid-oq.

²¹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr sar lonr med awg kax* haq maq teh lar vid ver, nawg haq liz teh tar ax tug ma hez.

²² Kheh te lehq, Ghig sa har kax che ted ceng he lehq yawd hehd chawa te che ted ceng haq duhd ngawx ser. Par kuhd chehd che chaw teq pa haq yawd hehd chawa te che yaog. Kheh liz, yawd ved har kax che ted ceng awg khuhn

---

‡ **11:17 11:17 sar lonr awg thenr** Bid saz a naz chaw haq koz che yaog. § **11:18 11:18 awg chi nawg haq car vid chehd**

che Bid saz a naz chaw teq pa thaer khuhq gha che awr lehr Yud daq chaw teq pa haq te lehq yaog, lehd koz gad che yaog. Yh 4:22

* **11:21 11:21 sar lonr med awg kax** Yud daq chaw haq koz che yaog.

nawg chehd chehd che ver, nawg haq yawd har kax che ted ceng cawg chehd che yaog. Yawd ved har kax che ted ceng awg khuhn nawg ma chehd ver, nawg haq liz[†] tawz kha vehr tug yaog.

²³ Kheh te lehq, Yud daq chaw teq pa liz, maq yonr che awg khuhn mad kawq chehd don chehd che ver, awg cehg haq te pawz kawq cax daq vid tug yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd haq te pawz kawq caz daq vid tug Ghig sa te gha che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, sar lonr cehg awg thenr awg ceng khuhn nawg haq tawz yug lehq, a sug yawd ved awg ceng ma hez che sar lonr med cehg haq cax daq vid ver, sar lonr med awg kax teq pa awr lehr, a sug yawd ved sar lonr med cehg haq lex lehq khawd-ehg taw maq sa che awg khuhn kawq caz daq vid gha tuawg le.

Id sar rer laq chaw teq pa haq kawq haq yug tug awg lawn

²⁵ A vix a nax teq paog, nig hehd a sug yawd ved cud yiq haq cud lehq ni ma maq gha ir tug, khuhd ceh lar che awg lawn[‡] che ve nig hehd haq sir vid lar gad che yaog. Bid saz a naz chaw teq pa gehag maq peh ser che kheh ceh, Id sar rer laq chaw ted pehg pehar ni ma heh chehd che yaog.

²⁶ Kheh te lehq, Id sar rer laq chaw awg gha lia thaer khuhq che haq gha tug yaog. Liq phu khuhn buhq lar che heh,

---

[†] **11:22 11:22 *nawg haq liz*** Bid saz a naz chaw haq koz che yaog. [‡] **11:25 11:25 *khuhd ceh lar che awg lawn*** Yud daq chaw he lehq bid saz a naz chaw teq geha Ghig sa ve awg sinx gha cad tug haq koz gad che yaog. Kaw 1:26-27

†Pong vid sehr phad awr lehr, Yid onr awg khuhn
lo tuhaz lehq,

Yar koq awg ceng awg khad teq pa awg
khuhn lo haeg che ted ceng haq yawd yug
chid bag tug yaog.

27 †Ngag i hehd ve vend bax haq yug kha che te
yand,

che ve awr lehr i hehd geh ngag te tug kar
tiq sax caz phehq che yaog,

lehd koz buhq lar che yaog.

28 Ha lehq che bon khuhd haq koz ver, nig hehd
awg bon gha tug i hehd Ghig sa ve cand par§
phehq che yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa lez yug
che haq koz ver, a pux nux teq pa haq te lehq i
hehd awr lehr Ghig sa haq che chaw phehq che
yaog.

29 Awg lawn ghod ver, Ghig sa kheha pehar che
awg bon he lehq yawd kug yug lar che ted ceng
haq yawd ved ni ma mad kawq pa.

30 Nig hehd Bid saz a naz chaw awg kawd thad
Ghig sa haq maq na yug liz, Id sar rer laq chaw
teq pa maq na yug cheaq te lehq a meha nig hehd
har kax che ted ceng haq gha vehr che heh,

31 nig hehd yawd geh gha vehr che har kax che
u ve haq te lehq i hehd liz har kax che haq gha
tug, a meha i hehd maq na yug che yaog.

32 Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia haq har
kax vid tug, Ghig sa awr lehr chaw awg gha lia
haq maq na yug che ted ceng awg khuhn ke huh
lar che yaog.

---

† 11:26 11:26-27 Isy 59:20-21 † 11:27 11:27 Isy 27:9 § 11:28
11:28 **Ghig sa ve cand par** Maq yonr che Yud daq chaw teq pa
haq koz che yaog.

³³ Ghig sa ve ir jad mad jad che cud yiq ma yiq he lehq sir vix che ni ma awr lehr, khawd-ehg taw maq nax jad cheawg le. Ghig sa suhx jehg suhx taz che teq pa awr lehr, a sug liz ca duhd mad gag. Yawd ved yaq kaw teq pa haq a sug liz ca mad mawg.*

³⁴ †Jawd mawd Ghig sa ve ni ma haq a sug sir cheawg le. Yawd haq a sug mar vid jehg vid jaw cheawg le.

³⁵ †Ghig sa awg bon gha kawq te khuhq ax tug, a sug yawd haq awg kawd awg bon te vid jaw cheawg le.

³⁶ Awg lawn ghod ver, kha cawg chehd che awg ceng gha lia awr lehr, yawd geh lag che, yawd haq te lehq cawag lehq yawd awg pun te che yaog. Co co taer taer yawd haq chid ir chid muh vid-oq. A meng.

12

Khreq yad teq pa te cawd che kanx teq pa

¹ Kheh te cheaq te lehq, a vix a nax teq paog, Ghig sa har kax che awg bon teq pa haq te lehq, ngag nig hehd haq kheh te lawg khawx che yaog. Nig hehd ve awg ton awr lehr, teq chehd che, daq kehg che he lehq Ghig sa ni ma cawd che tand tug heh te lehq, yawd haq chid aq vid-oq. Che ve awr lehr, nig hehd te kenr che co ha phawd awr a kor pi che awg lid* ted ceng phehq che yaog.

* **11:33 11:33 a sug liz ca mad mawg** Isy 55:8 haq ngawx.

† **11:34 11:34** Isy 40:13 † **11:35 11:35** Yb 41:11 * **12:1 12:1 a kor pi che awg lid** Na yug lehq gha te cawd che kanx phehq che lehd koz gad che yaog.

² Mig gig cheaq ve chaw yad ve awg lid awg khad teq pa awg khad haq taq kae. Kheh ma khuhd, Ghig sa ve daq jad che, ni ma cawd jad che he lehq peh daq jad che a lor haq nig hehd sir lehq fir daq gha tug, ni ma awg suhx kawq pa che haq cud lehq, chaw awg suhx phehaq vid-oq.

³ Ghig sa ngag haq pehar che awg bon[†] haq te lehq, nig hehd awg khuhn chehd che chaw awg gha lia haq ngag che kheh koz ax che yaog. A sug yawd awg ton awg lawn duhd kenr duhd cawd che haq keh lex lehq ta duhd. Kheh ma khuhd, te ghad lehq te ghad haq Ghig sa yonr che ted ceng pehg vid lar che[‡] heh, duhd kenr duhd cawd che kheh tawa a sug yawd awg ton awg lawn duhd-oq.

⁴ Awg lawn ghod ver, awg ton teq ton lehax awg khuhn, awg khen kha peh cawg che yaog. Kheh te lehq, awg khen u ve teq pa awg gha lia kanx te che maq sur daq.

⁵ Che heh te lehq, a nig chaw kha peh vad-ag liz, Khreq awg khuhn awg ton teq ton lehax te lehq, a nig te ghad he lehq te ghad caz daq lar che awg khen teq pa phehq che yaog.

⁶ A nig haq awg bon pehar lar che heh te lehq, a nig gha lar che laq sawnr teq pa[§] awr lehr pen daq che yaog. Ghig sa ve tawd khuhd yaw tug awg bon gha ver, a sug yawd ved yonr che ted ceng haq kenr daq che heh kanx u ve haq teo.

[†] **12:3 12:3 ngag haq pehar che awg bon** Pawd loq yawd cuh yad te tug a khawag gha lar che haq koz che yaog. 1:5   [‡] **12:3 12:3 yonr che ted ceng pehg vid lar che** Awg ha phu ve laq sawnr pehg vid lar che haq koz che yaog. 12:6   [§] **12:6 12:6 laq sawnr teq pa** 1K 12:4-11 haq ngawx.

⁷ Ga vid var te tug awg bon gha ver, ga vid var ve kanx haq teo. Mar vid var te che chaw awr lehr, mar vid che kanx haq teo.

⁸ Su haq awg ghad pid che chaw awr lehr, awg ghad pid che kanx haq teo. Su haq pehg vid che chaw* awr lehr, mad chawa pehg vid-oq. Awg hox te che chaw awr lehr, hax ceh nux cud cad lehq teo. Su awg pun har kax che kanx haq te che chaw awr lehr, ha lehq ha ka te lehq har kax che kanx haq teoq.

⁹ Nig hehd haq che awr lehr, awg cehg mag haq che ted ceng phehq vid-oq. Haeg che awg ceng haq chaq lor. Daq che ted ceng haq kha sehax yug cid lar-oq.

¹⁰ A vix a nax haq daq che heh te ghad he lehq te ghad haq daoq. A sug yawd awg ton haq keh su haq kha sehax tar ir vid-oq.

¹¹ Cud cad che awg khuhn tad bawg chehd. Ni ma puhd lehq Jawd mawd Ghig sa awg pun kanx hax ceh nux teo.

¹² Duhd law che† awg khuhn ha lehq chehd-oq. Tuq che khanr che haq gha khanr che te yand, yeg khanr chehd-oq. Khar thad liz bon lawg don chehd-oq.

¹³ Khreq yad teq pa lor che heh pehg vid ga vid-oq. Khehx chaw teq pa haq kha nehax haq yug-oq.

¹⁴ Nig hehd haq du deh ax che chaw teq pa haq awg bon naq vid-oq. I hehd haq taq khen vid. Awg bon naq vid che lehax teo.

---

* **12:8 12:8** *Su haq pehg vid che chaw* Cy 6:1 haq ngawx.

† **12:12 12:12** *Duhd law che* Ghig sa muhd mig haq duhd law che haq koz che yaog. 5:5, 8:24

15 Ha lehg che chaw teq pa geh teq geha ha lehr-oq. Huhg che chaw teq pa geh teq geha huhr-oq.

16 Te ghad he lehq te ghad ni ma thad daq hawr daq cawg vid-oq. Su haq keh ir che muh che lehd ta duhd. Awg mig awg phond mad cawg che chaw teq pa geh awg chawd teo. A sug yawd awg ton haq cud yiq cawg che lehd ta duhd.‡

17 Su haeg che tea liz, te ghad-eg haq awg haeg taq kawq te khuhq vid. Chaw awg gha lia mehzh khuhd suhr daq che cawd che haq lehax te tug duhd ngawx lar-oq.

18 Te gha ver, nig hehd pix che phehq che heh chaw awg gha lia haq cawd daq hawr daq tug te chehd-oq.

19 Haq che chaw teq paog, su nig hehd haq te yaq ax che ver, nig hehd khad nawg-a nig hehd tad kawq te khuhq vid. Kheh ma khuhd, Ghig sa ve nez nag che awg khuhn teh lar vid-oq. Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn buhq lar che heh, Jawd mawd Ghig sa koz che, †“Kawq te khuhq tug ted ceng awr lehr, ngag ved kanx yaog. Ngag kawq te khuhq vid tug yaog,” lehd koz buhq lar che yaog.

20 Kheh ma khuhd, †nawg ved cand par awr meq ver, yawd haq car vid-oq. A kaz sex ver, taw vid-oq. Che kheh te ver, yawd yaq taw jad lehq mehzh khuhd huh tug yaog.§

---

‡ 12:16 12:16 *cud yiq cawg che lehd ta duhd* Ta caz mig lehd koz gad che yaog. Tawd 3:7 † 12:19 12:19 Bon 32:35 † 12:20 12:20 Tawd 25:21 § 12:20 12:20 *mehzh khuhd huh tug yaog* Yawd te yaq che haq kawq sir vehr tug yaog lehd koz gad che yaog.

²¹ Haeg che ted ceng nig hehd haq ta ghad vid. Daq che haq cud lehq haeg che haq ghad vid-oq.

13

Uq penr sehr phad awg huhx lo kha nehax chehd-oq

¹ Chaw awg gha lia khod-aq lo uq penr sehr phad* teq pa awg huhx lo, nig hehd awg gha lia kha nehax chehd-oq. Awg lawn ghod ver, Ghig sa geh gha che ma hez ver, uq penr tug kand pax mad cawg. I hehd cawg chehd che kand pax teq pa liz Ghig sa teh lar che yaog.

² Kheh te cheaq te lehq, uq penr sehr phad teq pa haq phuhs che chaw awr lehr, Ghig sa teh lar che a yad haq tawr chuhd che phad phehq che yaog. Tawr chehd che chaw teq pa awr lehr, cir yanr che haq gha khanr tug yaog.

³ Awg lawn ghod ver, daq che kanx haq te che chaw teq pa awr lehr, jawd mawd teq pa haq kuhz tug mad cawg. Kheh ma khuhd, haeg che haq te che chaw teq pa awr lehr kuhz tug cawg che yaog. Uq penr sehr phad teq pa haq kuhz tug mad cawg che chaw te gad la. Daq che haq teo. Che kheh te ver, yawd nawg haq chid muh tug yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, nawg awg pun awg bon cawg tug, yawd Ghig sa ve awg ceg† phehq che yaog. Kheh ma khuhd, nawg haeg che haq te ver, kuhz chehd-oq. Awg lawn ghod ver, yawd

---

* **13:1 13:1** *uq penr sehr phad* Muhd mig phawd awr ve jawd mawd haq koz che yaog. Tit 3:1, 1Pt 2:13 † **13:4 13:4** *Ghig sa ve awg ceg* Isy 45:1 haq ngawx.

awr lehr a teh kheha puhd chehd che ma hez. Awg haeg kha te che chaw teq pa haq cir yanr vid tug, yawd awr lehr Ghig sa ve awg ceg te che yaog.

⁵ Kheh te cheaq te lehq, uq penr sehr phad awg huhx lo kha nehax chehd-oq. Cir yanr che haq kuhz cheaq te lehq te che lehax taq te. Nawg ved sir vix che ni ma[‡] haq te lehq te che liz phehq vid-oq.

⁶ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd awg khawnr liz ke vid chehd che yaog. § Awg lawn ghod ver, uq penr sehr phad teq pa awr lehr, Ghig sa ve kanx te che phad te lehq kanx che ve haq i hehd khar thad liz te don chehd che yaog.

⁷ I hehd awg gha lia haq pid kenr pid cawd che heh pid-oq. Awg khawnr saw che chaw teq pa haq awg khawnr ke vid-oq. A mod saw che chaw teq pa haq a mod ke vid-oq. Tar ir kenr che chaw teq pa haq tar ir-oq. Yawz yan kenr che chaw teq pa haq yawz yan-o.

Jeg ta puhd

⁸ Jeg a cehax liz ta puhd. Kheh ma khuhd te ghad he lehq te ghad, haq daq che jeg* ted ceng haq puhd lar-oq. Awg lawn ghod ver, awg pad awg ki huh chehd che chaw teq pa haq haq che chaw awr lehr, awg lid tawd khuhd haq te peh lawq vehr che yaog.

‡ **13:5 13:5 sir vix che ni ma** Kuhz lehq na yug che lehax maq te cawd hawg. Haq cheaq te lehq na yug che ted ceng te cawd che yaog. 1 Pt 2:19, Cud 8:2 § **13:6 13:6 awg khawnr liz ke vid chehd che yaog** Mt 22:17 * **13:8 13:8 haq daq che jeg** Te ghad haq te ghad haq daq che haq koz che yaog.

9 †Hax chawd hax paz maq gha te, chaw haq maq gha dawz vehr, su ved med nged haq maq gha khuhd, su ved med nged jeg kor haq maq gha sex lae lehd koz lar che awg lid tawd khuhd teq pa he lehq awg kag awr ve cawg lar che awg lid tawd khuhd teq pa awr lehr, †“Nawg awg ton haq haq che heh, awg pad awg ki huh chehd che† chaw teq pa haq haoq,” lehd koz lar che te khuhd awg khuhn peh lawq vehr che yaog.

10 Haq che ted ceng awr lehr, awg pad awg ki huh chehd che chaw haq awg haeg maq te. Kheh te cheaq te lehq, haq che ted ceng awr lehr, awg lid tawd khuhd haq te peh lawq che‡ yaog.

11 Kheh te lehq, a meha ve awg yand awr lehr nig hehd yuhq nuhd-ag cawd che awg yand gag vehr che haq nig hehd sir chehd che haq te lehq, che ve haq kha sehax teoq. Awg lawn ghod ver, a nig awg kawd maq yonr suhx suhax te che te yand haq keh, a meha thaer khuhq che ted ceng lex lehq a nig haq ned vehr che yaog.§

12 Muhd khax vehr che awg yand* pong vehr

---

† **13:9 13:9a** Tuhz 20:13-15, 20:17, Bon 5:17-19, 5:21 † **13:9 13:9b** Ak 19:18 † **13:9 13:9** *awg pad awg ki huh chehd che* Lk 10:25-37 haq ngawx. ‡ **13:10 13:10** *awg lid tawd khuhd haq te peh lawq che* Haq vix che chaw awr lehr, awg lid tawd khuhd haq na yug lehq te che chaw phehq che lehd koz gad che yaog. § **13:11 13:11** *a nig haq ned vehr che yaog* Yer suq kawq yaq tug awg yand ned lag chehd che haq koz che yaog. 8:23 * **13:12 13:12** *Muhd khax vehr che awg yand* A meha phehaq chehd che haeg che awg yand haq koz gad che yaog. Mt 24:33

tez lehq, muhd kaw ve awg yand[†] lag gag vehr tez che yaog. Kheh te lehq, naz hoq che kanx teq pa haq kuhz kha lar haz lehq, awg ghiz ve laq cax teq pa haq veq dehag veg.

¹³ Ha lehq tug te pong te lex lehq juhng dawg buhz che, hax chawd hax paz te lehq haeg che haq te pong te lex che, su haq yaq daq jiz daq lehq khawehx che che teq pa haq taq te. Muhd kaw huh te kenr che teq pa[‡] haq a nig teag veg.

¹⁴ Kheh te lehq, Jawd mawd Yer suq Khreq haq veq deh-o. § Awg suhr awg sar a lor awg khad haq te kae tug teq chaweh taq ghu lar.*

14

Yonr che ni ma awg ghad nud che chaw awg lawn

¹ Yonr che khuhn awg ghad nud che chaw* haq haq yur-oq. Kheh ma khuhd, duhd khad maq hawr daq che teq pa awg lawn yawd geh tawd ghawg daq che taq te.

² Chaw te ghad awr lehr, cad tug awg ceng gha lia haq cad gha che lehz yonr che yaog. Kheh ma

† **13:12 13:12 muhd kaw ve awg yand** Awg leh med Yer suq kawq yaq tug awg yand haq koz che yaog. 1K 7:29, Phi 4:5, 1Pt 4:7

‡ **13:13 13:13 Muhd kaw huh te kenr che teq pa** Kenr che cawd che heh a saq teaq veg lehd koz gad che yaog. § **13:14 13:14 Yer suq Khreq haq veq deh-o** Yer suq haq ni ma khuhn chehd kig

pid che haq koz che yaog. * **13:14 13:14 teq chaweh taq ghu lar** Te gad che heh taq te, lehd koz gad che yaog. * **14:1 14:1 Yonr che khuhn awg ghad nud che chaw** Khreq yad phehq

vehr che liz, Yud daq chaw teq pa ve ce lid kan lid haq chid bag lar haz maq gha ser che chaw teq pa haq koz che yaog.

khuhd yonr che khuhn awg ghad nud che chaw te ghad awr lehr, ghawd phaḡ muhg nuha haḡ lehax cad che yaog.

³ Awg ceng gha lia haḡ cad che chaw awr lehr, ma cad che chaw haḡ maḡ sawnr ma caz maḡ gha te. Ma cad che chaw liz, cad che chaw haḡ vend bax maḡ gha tar. Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr yawd haḡ haḡ yug vehr che yaog.

⁴ Nawg awr lehr, a suawg le, su ved awg ceg[†] haḡ vend bax tar che. Yawd cawd che lehd ma koz, yaḡ che lehd ma koz, yawd ved awg jawd mawd[‡] haḡ cawg che yaog. Kheh te lehḡ, Jawd mawd Yer suḡ Khreq yawd haḡ cawd che yaog lehz sawnr tug yaog. Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Yer suḡ Khreq awr lehr yawd haḡ ga vid gha tug kand pax cawg che yaog.

⁵ Chaw te ghad awr lehr, awg ni teḡ ni haḡ awg kag awg nuz awr ve awg ni teḡ pa haḡ keh tar ir che yaog. Kheh te lehḡ, awg kag awr ve chaw te ghad awr lehr, awg ni awg gha lia kha sur suar yaog lehz sawnr lar che yaog. Chaw awg gha lia a sug yawd ni ma khuhn kha nehax duhd chez lor.

⁶ Awg ni haḡ tar ir che chaw te ghad awr lehr, Jawd mawd Yer suḡ haḡ duhd nuhd lehḡ tar ir che yaog. Awg ceng gha lia haḡ cad che chaw te ghad liz, Jawd mawd Yer suḡ haḡ duhd nuhd lehḡ cad che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd Ghig sa haḡ chid muh lehḡ cad che yaog. Ma cad che chaw te ghad liz, Jawd mawd Yer suḡ haḡ

[†] **14:4 14:4 su ved awg ceg** Ghig sa ve chaw lehd koz gad che yaog. [‡] **14:4 14:4 awg jawd mawd** Jawd mawd Yer suḡ Khreq haḡ koz gad che yaog.

duhd nuhd che awg khuhn cad tug ce lehq Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, a nig awg khuhn a sug lehd ma koz, a sug yawd awg ton awg pun teq chehd che ma hez. A sug lehd ma koz, a sug yawd awg ton awg pun suh che ma hez.

⁸ A nig teq che awr lehr, Jawd mawd Yer suq awg pun teq che yaog. A nig suh che liz, Jawd mawd Yer suq awg pun suh che yaog. Kheh te lehq teq che lehd ma koz, suh che lehd ma koz, a nig awr lehr Jawd mawd Yer suq ve med nged§ phehq che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, suh vehr che chaw haq liz, teq chehd che chaw haq liz uq penr tug, Khreq khanr suh lehq kawq teq tuag che yaog.

¹⁰ Nawg awr lehr, a thoq ted ceng haq te lehq nawg ved a vix a nax haq vend bax tar cheawg le. A thoq ted ceng haq te lehq, nawg ved a vix a nax haq maq sawnr ma caz te cheawg le. Awg lawn ghod ver, a nig awg gha lia Ghig sa ve suhx jehg suhx taz kig kaw jaw mehz khuhd suhr huh gha gag tug yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn buhq lar che,

†Jawd mawd Ghig sa koz che, Ngag teq chehd che heh

†ngag mehz khuhd suhr huh chaw awg gha lia nar kheh teh mi lar lehq,

mawq kaw awg mag gha lia Ghig sa haq chid muh tug yaog,

---

§ 14:8 14:8 *Jawd mawd Yer suq ve med nged* Yer suq haq caz daq che chaw phehq che haq koz che yaog. † 14:11 14:11 Isy 49:18 † 14:11 14:11 Isy 45:23

lehd koz buhq lar che yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, a nig awg gha lia a sug yawd awg ton awg lawn Ghig sa haq gha koz mar vid tug yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq, yaq ni khaz nuhr te ghad haq te ghad vend bax tad kawq tar daq. A vix a nax khi thid pog par lehq* te yaq tug ngag maq teog lehz, nig hehd duhd chez lar lor.

¹⁴ Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag chehd cheaq te lehq, cad tug a thoq ted ceng lehd ma koz, yawd khad yawad chaq chiz che ted cear† liz mad cawg lehz ngag sir lehq yonr che yaog. Kheh liz, chaw te ghad awr lehr, cad tug ted ceng cear haq chaq chiz che lehz yawd sawnr ver, yawd awg pun chaq chiz che ted ceng phehq che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, cad tug dawg tug haq te lehq nawg ved a vix a nax gha duhd har ver, nawg awr lehr haq pehd che awg khad haq kae tod che ma hez. Nawg ved cad tug haq te lehq nawg ved a vix a nax haq taq te lug vid.‡ Yawd awg pun liz Khreq khanr suh lar peg che yaog.

¹⁶ Nawg awg pun daq che ted ceng lehz sawnr lar che haq su mad daq che awg ceng koz tug tad cawg vid.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve muhd mig§ awr lehr, cad tug dawg tug awg ceng ma hez. Kheh ma khuhd, Daq che kehg che Awg ha phu

---

* **14:13 14:13 khi thid pog par lehq** Vend bax khuhn che gehe vid tug te chehd che haq koz gad che yaog. † **14:14 14:14 chaq chiz che ted cear** 1Ti 4:4, Tit 1:15 ‡ **14:15 14:15 taq te lug vid** Su yonr yaq tug, khi thid pog tug taq te vid lehd koz gad che yaog. § **14:17 14:17 Ghig sa ve muhd mig** Ghig sa uq penr che haq koz che yaog.

haq te lehq thed che cawd che, duhd sa gad sa che he lehq ha lehq che awg ceng phehq che yaog.

¹⁸ Khreq awg pun che kheh te kanx te che* chaw haq Ghig sa ni ma cawd lehq, chaw yad liz yawd haq tar ir che yaog.

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq cawd daq hawr daq tug he lehq te ghad he lehq te ghad ir lag muh lag tug, khar thad liz te kae veg.

²⁰ Cad tug dawg tug haq te lehq Ghig sa ve kanx haq taq te lug vid. Awg gha lia awr lehr daq kehq che yaog. Kheh ma khuhd, cad che haq te lehq su khi thid pog lehq kuhd che ver, cad che chaw te ghad awr lehr te yaq che yaog.

²¹ Sar cad che lehd ma koz, a pehx med ghig dawg che lehd ma koz, a thoq ted ceng te che lehd ma koz, nawg ved a vix a nax khi thid pog par tug te che ver, maq te cawd che yaog.

²² Nawg yonr che ted ceng† awr lehr nawg he lehq Ghig sa nig mag haq lehax teh lar-oq. A sug yawd ved ni ma khuhn cawd che yaog leh sawnr lar che awg ceng haq te lehq, a sug yawd awg ton haq vend bax tar kig mad cawg ver, ha lehq che chaw phehq che yaog.

²³ Kheh ma khuhd, yonr che awg khuhn ni ma thuhd duhd nuhg duhd te che chaw te ghad cad ver, yonr che ni ma mad cawg lehq cad cheaq te lehq, suhx jehg suhx taz che haq gha khanr che

---

* **14:18 14:18 che kheh te kanx te che** Thed che cawd che awg khuhn kanx te che haq koz che yaog. † **14:22 14:22 Nawg yonr che ted ceng** Cad tug dawg tug awg lawn haq nawg khawd-ehg kheh te yonr che haq koz gad che yaog.

yaog. Awg lawn ghod ver, a thoq ted ceng lehd ma koz, yonr che ted ceng awg khuhn lag che ma hez ver, vend bax phehq che yaog.

15

¹ A nig awg ghad cawg che chaw* teq pa awr lehr, a sug yawd ved a lor awg khad haq maq te lehq, awg ghad nud che chaw teq pa ve ghad nud che awg ceng teq pa haq yeg khanr cawd che yaog.

² A nig awg gha lia, a sug yawd awg pad awg ki huh chehd che chaw teq pa haq daq lag ir lag tug awg pun, i hehd ni ma cawd tug te vid-ag veg.

³ Awg lawn ghod ver, Khreq liz yawd awg ton ni ma cawd che† haq yawd maq te. Liq phu khuhn buhq lar che heh, †“Nawg haq kha muhd kha na koz che chaw teq pa ve kha muhd kha na koz che tawd khuhd awr lehr, ngag haq koz che yaog,” lehd koz buhq lar che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, a mig thad lo kha buhq lar che teq pa awr lehr, a nig haq mar ax tug awg pun buhq lar che yaog. A nig yeg khanr lehq Liq phu awg khuhn a nig haq awg ghad pehar che haq te lehq a nig duhd law che ted ceng cawg tug, kha buhq lar che u ve teq pa awr lehr a nig haq mar ax che yaog

⁵ Yer suq Khreq heh te lehq nig hehd te ghad he lehq te ghad cawd daq hawr daq tug, yeg khanr

---

* **15:1 15:1 awg ghad cawg che chaw** Co ha pawd awr duhd sir duhd gag vehr che chaw haq koz che yaog. † **15:3 15:3 yawd awg ton ni ma cawd che** Mt 20:28, Mk 10:45, 2K 8:9, Phi 2:5-8
 † **15:3 15:3** Chid 69:9

vix lehq duhd sa vid vix che Ghig sa awr lehr nig hehd haq sir kae seh kae vid-oq.

⁶ Kheh te lehq nig hehd u kheh te ver, nig hehd ni ma teq sir-a lehax te lehq, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve Awr pa Ghig sa haq chid ir chid muh khuhd te khuhd lehax chid muh gha tug yaog.

Bid saz a naz chaw teq pa haq ha lehq che bon khuhd mar vid che

⁷ Kheh te lehq, Ghig sa haq awg mig awg phond cawg vid gha tug awg pun, Khreq nig hehd haq haq yug che heh, nig hehd te ghad he lehq te ghad haq haq yur-oq.

⁸ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve thed che ted ceng haq maw vid tug, Khreq awr lehr awg gig med soer che chaw[‡] teq pa ve awg ceg phehq che yaog lehz ngag koz che yaog. A pux nux teq pa haq pid lar che kar tiq teq pa haq yeg vid tug he lehq

⁹ yawd har kax vix che haq te lehq bid saz a naz chaw teq pa Ghig sa haq chid ir chid muh tug, Khreq awr lehr awg gig med soer che chaw teq pa ve awg ceg phehq vehr che yaog, Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†“Kheh te cheaq te lehq, bid saz a naz chaw[§] teq pa awg khuhn

ngag nawg haq chid muh lehq,
nawg ved awg meh haq ka mig chid muh tug yaog,”

[‡] 15:8 15:8 awg gig med soer che chaw Yud daq chaw haq koz gad che yaog. † 15:9 15:9 Chid 18:49, 2Sm 22:50 § 15:9 15:9 bid saz a naz chaw 2:14 haq ngawx.

lehd koz buhq lar che yaog.

¹⁰ Te pawz kawq koz che,

†“Bid saz a naz chaw teq paog,

Ghig sa ve chaw teq pa geh teq geha ha lehr-
oq,”

lehd koz buhq lar che yaog.

¹¹ Te pawz kawq koz ser che,

†“Bid saz a naz chaw awg gha lia

Jawd mawd Ghig sa haq chid muh-o.

Chaw ceng gha lia yawd haq chid muh-o,”

lehd koz che yaog.

¹² Id sar yaq liz te pawz kawq koz che,

†“Ye sehd ve awg chi* lag tug yaog.†

Bid saz a naz chaw teq pa haq uq penr tug
yawd tuhaz lehq,

bid saz a naz chaw teq pa

yawd awg khuhn duhd law kig cawg tug
yaog,”

lehd koz lar che yaog.

¹³ Daq che kehg che Awg ha phu ve kand pax
haq te lehq, duhd law che awg khuhn nig hehd
awg ghad kha sehax cawg chehd lar vid tug,
duhd law tug cawag vid sehr phad Ghig sa awr
lehr, nig hehd yonr che awg khuhn duhd sa che
ted ceng he lehq ha lehq che awg gha lia kha peh
vad-ag cawg vid-oq.

---

† **15:10 15:10** Bon 32:43 † **15:11 15:11** Chid 117:1 † **15:12**
15:12 Isy 11:10 * **15:12 15:12** *Ye sehd ve awg chi* Yer suq
Khreq haq koz che yaog. Isy 16:5-13 † **15:12 15:12** *lag tug*
yaog Jawd mawd te ghad tuhaz tug haq koz che yaog.

¹⁴ Ngag ved a vix a nax teq paog, nig hehd awr lehr daq che awg ceng‡ kha peh cawg che chaw, yonr che awg lawn haq kha sehax sir che ted ceng peh daq che chaw he lehq nig hehd te ghad he lehq te ghad mar daq vix che chaw phehq che yaog lehz ngag yonr che yaog.

¹⁵⁻¹⁶ Kheh ma khuhd, ngag awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa awg pun Yer suq Khreq ve paw khod te tug Ghig sa ngag haq awg bon pehar lar che haq te lehq, nig hehd haq awg lawn ted pehg pehar duhd nuhd vid tug ngag ni ma tag che khuhn te lehq, awg lawn u ve teq pa haq ngag buhq ax che yaog. Daq che kehg che Awg ha phu awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa haq daq vid kehg vid cheaq te lehq, i hehd haq tand tug heh te lehq§ Ghig sa haq tand vid che te yand yawd ni ma cawd tug, ngag awr lehr Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd mar vid sehr phad phehq che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, Ghig sa awg pun ngag te chehd che kanx awg lawn awg khuhn, Yer suq Khreq haq te lehq ngag ni ma ir kig cawg che yaog.

¹⁸⁻¹⁹ Awg lawn ghod ver, bid saz a naz chaw teq pa na yug tug, tawd yaw che he lehq kanx te che lehd ma koz, awg hez he lehq and tug kand pax awg khuhn lehd ma koz, daq che kehg che Awg ha phu ve kand pax awg khuhn lehd ma koz, Khreq ngag haq cud lehq te che teq pa awg lawn ma hez ver, awg kag awr ve awg lawn

---

‡ **15:14 15:14 daq che awg ceng** Haq pehnd che haq koz che yaog. § **15:15-16 15:15-16 tand tug heh te lehq** Pawd loq mar gha lar che bid saz a naz chaw haq koz che yaog.

teq chaweh liz ngag maq ca koz. Kheh te cheaq te lehq, Yer ruq sar lehn^{*} med te lehq Id lud riq[†] muhd mig kha gag, kha caw yuhd Khreq ve ha lehq che bon khuhd ngag kha nehax mar vid vehor.

²⁰ Kheh te lehq, yehg awg cuhz penr haq su te lar che awg thag huh ngag mad kawq cax te tug, Khreq ve awg meh haq maq gha kad jaw ser che chehd kig teq pa awg khuhn lehax ngag ha lehq che bon khuhd mar vid gad jad che yaog.

²¹ Liq phu khuhn buhq lar che heh,
 †“Yawd ved awg lawn haq su
 ma koz mar vid jaw che chaw liz, gha mawg tug yaog.
 Yawd ved awg lawn haq maq gha kad jaw che chaw liz, gha sir tug yaog,”
 lehd koz buhq lar che yaog.

Rod maq med lo kae tug Pawd loq duhd lar che

²² Ha lehq che bon khuhd mar che kanx che ve haq te lehq, nig hehd chehd lo ngag maq gha lag gag tug laex pawz ngag haq tawr chuhd chehd che[‡] yaog.

²³ A meha awr lehr, muhd mig che teq pa awg khuhn kanx te kig mad kawq cawg lehq, laex

---

* **15:18-19 15:18-19 Yer ruq sar lehn** Khreq yad awg mor tanr cawg kig med phehq che yaog. Cy 1:8 † **15:18-19 15:18-19 Id lud riq** Mar ker dawd niq muhd mig awg naz phawd awr lo cawg che med phehq che yaog. † **15:21 15:21** Isy 52:15 ‡ **15:22 15:22 tawr chuhd chehd che** Awg kaw jen ve lad chuhd ghig awg pad awg ki huh kanx te tug cawg mad jad chehd ser cheaq te lehq, i hehd chehd lo lag ma tand ser che haq koz gad che yaog.

khuhq nig hehd chehd lo ngag lag gad jad cheaq te lehq,

²⁴ Sa pen muhd mig lo ngag kae che te yand, nig hehd chehd lo ca gid lar haz tug duhd law chehd che yaog. Kheh te lehq, nig hehd geh teq cuhx teq jaw awg chawd te daq peg ver, muhd mig u ve lo ngag kawq cax kae tug nig hehd ngag haq ga ax tug liz ngag duhd law chehd che yaog.

²⁵ Kheh ma khuhd, Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad teq pa haq ga vid tug, a meha Yer ruq sar lehn med lo ngag kae chehd che yaog.

²⁶ Awg lawn ghod ver, Mar ker dawd niq muhd mig he lehq A kha ya muhd mig khuhn chehd che Khreq yad teq pa awr lehr, Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad teq pa awg khuhn har che ghuhd che chaw teq pa haq ga vid tug, ha lehg ha ka te lehq phu tand tand vid lar che yaog.

²⁷ I hehd awr lehr ha lehg ha ka tand vid che yaog. Awg cehg mag koz ver, i hehd awr lehr Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad phehq che Yud daq chaw teq pa geh jeg puhd lar che yaog. Awg lawn ghod ver, co ha phawd awr Yud daq chaw teq pa ve awg bon§ teq pa haq bid saz a naz chaw teq pa liz gha ver, awg suhr awg sar phawd awr ve med nged jeg kor teq pa Yud daq chaw teq pa haq i hehd liz kawq ga vid cawd che yaog.

²⁸ Kheh te lehq, kanx che haq ngag te peg lehq,

---

§ 15:27 15:27 **Yud daq chaw teq pa ve awg bon** Yer suq Khreq ve ha lehg che bon khuhd haq koz gad che yaog.

laq sawnr che teq pa i hehd haq chid aq vid peg ver, nig hehd geh te lehq Sa pen muhd mig lo ngag kae tug yaog.

²⁹ Ngag nig hehd geh gag che te yand, Khreq ve awg bon kha peh cawg che awg khuhn lag gag tug haq ngag sir che yaog.

³⁰ A vix a nax teq paog, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq lehd ma koz, Awg ha phu ve haq daq pehnd daq che haq te lehq lehd ma koz, ngag nig hehd haq kheh te lawg khawx che yaog.

³¹ Yud daq muhd mig awg khuhn maq yonr che chaw teq pa laq khuhn ngag gha pong lehq, Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad teq pa awg pun ga vid tug ngag te che kanx che ve haq Khreq yad teq pa ni ma cawd tug, ngag geh teq geha ngag awg pun bon hax ceh nux ga lawg ax mehr.*

³² Kheh te lehq, Ghig sa ve a lor cawd ver, ha lehq ha ka nig hehd chehd lo gha lag gag lehq nig hehd geh ngag awg ghad kawq gha tug awg pun liz lawg-oq.

³³ Duhd sa vid sehr phad Ghig sa awr lehr, nig hehd awg gha lia geh chehd vid-oq. A meng.

16

Haq pehnd che tawd sanr fea vid che

---

* **15:31 15:31 ngag awg pun bon hax ceh nux ga lawg ax mehr** Yer ruq sar lehn lo Pawd loq gha phud tug har che awg ceng cawg chehd che yaog. Cy 20:22-23 haq ngawx.

¹ Ker cher med* Khreq yad awg mor awg khuhn ga vid sehr ma te che a nig ved a nax ma Pher ber haq ngag nig hehd haq sir vid ax che yaog.

² Khreq yad teq pa te kenr che heh, Jawd mawd Yer suq ve mehz khuhd haq ngawx lehq yawd haq haq yur-oq. Yawd a thoq ted ceng lor che liz ma koz, yawd haq ga vid-oq. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr chaw laex ghad haq ga vid vehr lehq ngag haq liz ga lar vehr che yaog.

³ Ngag geh teq geha Yer suq Khreq ve kanx ga te che awg chawd Pid kid laq he lehq Ar kud laq† haq ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

⁴ Ix mag awr lehr, ngag a saq gha pong tug ngag awg pun khanr suh che chaw phehq che yaog. Ngag lehax ix mag ved awg bon haq chid muh che ma hez, Yud daq chaw ma hez che Khreq yad awg mor awg gha lia liz, ix mag ved awg bon haq chid muh chehd che yaog.

⁵ Ix mag ved yehg awg khuhn phawng daq chehd che Khreq yad awg mor haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq. Ar siq muhd mig awg khuhn Khreq yad awg kawd maq te ghad phehq che ngag haq che Ed pehr nehz haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehz koz vid-oq.

⁶ Nig hehd awg pun kanx hax ceh nux te che

---

* **16:1 16:1 Ker cher med** Ker cher med awr lehr Kawd ren thuq med muhd ni tuhz phawd awr cawg che yaog. † **16:3 16:3 Pid kid laq he lehq Ar kud laq** Pawd loq ve awg chawd phehq che yaog. Cy 18:2-3 haq ngawx.

Mar riq‡ haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

⁷ Ngag geh thawnr khuhn chehd jaw che awg chawd, ngag ved Yud daq chaw ceng Ar dawd niq he lehq Yud niq haq liz, ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq. Ix mag awr lehr, cuh yad teq pa awg khuhn awg meh buhg che chaw phehq che yaog. Ngag Khreq yad mad phehaq ser huh liz ix mag Khreq yad phehq vehr che yaog.

⁸ Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag haq che Ar par liq haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

⁹ Ngag geh teq geha Khreq ve kanx te che Ud rar baq he lehq ngag haq che Sar tar khuz haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁰ Kha nehax lawnd ngawx peg che Khreq yad Ar per ler haq liz, Ar rir tawr buq ve yehg yad ka yad teq pa haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹¹ Ngag ved Yud daq chaw ceng phehq che Her ror diq or he lehq Jawd mawd Yer suq awg khuhn chehd che Nar kir suq ve yehg yad ka yad teq pa haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹² Jawd mawd Yer suq awg pun kanx te chehd che Tar rud phehr naq he lehq Tar rud phawd saq haq lehd ma koz, Jawd mawd Yer suq ve kanx haq hax ceh nux te chehd che ngag haq che Per

---

‡ **16:6 16:6 Mar riq** Liq phu khuhn Mar riq 6 ghad cawg che yaog. A sug te ghad haq koz che lehq nar kha nehax maq sir.

rar siq haq lehd ma koz, ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹³ Jawd mawd Yer suq awg khuhn lez yug lar che Rud phuq he lehq ngar ye kheh taw sawnr lar che, yawd ved awr ye ix mag haq ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁴ Ar sor kar, Phar ler gor, Her rar mer, Par rawd baq, Her rar maq he lehq i hehd geh chehd che a vix a nax teq pa haq ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁵ Phi lawd luq, Yud liq, Ner ruq he lehq Ner ruq yawd ved awg nax ma, Awd lor par he lehq i hehd geh chehd che Khreq yad awg gha lia haq ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁶ Nig hehd te ghad he lehq te ghad daq che kehg che awg khuhn bux daq lehq laq kuhr cax daoq. Khreq yad awg mor awg gha lia nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz, tawd sanr fea lar che yaog.

¹⁷ A vix a nax teq paog, nig hehd gha hend peg che mar lar che tawd khuhd teq pa haq maq hawr che, phaz daq tug te che he lehq su yaq daq vid tug te che chaw teq pa haq kha nehax ngawx lehq jaw kae-o lehz, ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, kheh te che chaw teq pa awr lehr, a nig ved Jawd mawd Khreq awg pun kanx te che ma hez. A sug yawd ved ux peg awg pun lehax kanx te che§ yaog. I hehd awr lehr, na sa che tawd he lehq chid muh che tawd khuhd

---

§ 16:18 16:18 *ux peg awg pun lehax kanx te che* Phu gha cad tug awg pun lehax te che haq koz che yaog.

haq yehd lehq, cud yiq mad cawg che chaw teq pa ve ni ma haq her ka yug che yaog.

¹⁹ Nig hehd na yug vix che awg lawn awr lehr, chaw awg gha lia gha kad cheaq te lehq, ngag ha lehq chehd che yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr daq che awg ceng haq sir vix lehq, haeg che awg ceng ve awg lawn haq a cehax liz maq sir vix tug haq ngag he gad ser che yaog.

²⁰ Maq muh tand ver, duhd sa vid sehr phad Ghig sa awr lehr, nig hehd ve khi ho awg huhx lo Sar tanr haq naz nehz vehr tug yaog.

A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx nig hehd geh cawg vid-oq.

²¹ Ngag geh teq geha kanx te sehr phad Tiq mod ser he lehq ngag ved Yud daq chaw ceng Lud kiq, Yar sonr* he lehq Sawd sid par taq† teq pa awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz tawd sanr fea lar che yaog.

²² Ngag awr lehr, liq che haq buhq sehr phad Ter rar tiq yaog. Ngag liz Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz tawd sanr fea lar che yaog.

²³ Ngag haq lehd ma koz, Khreq yad teq mor awg gha lia haq lehd ma koz, haq yug lehq canr tawa sehr phad Gar yuq‡ awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz tawd sanr fea lar che yaog. Med che awg khuhn§ phu haq

---

* **16:21 16:21 Yar sonr** Cy 17:59 † **16:21 16:21 Sawd sid par taq** Cy 20:4 ‡ **16:23 16:23 Gar yuq** Yawd ved yehg awg khuhn Pawd loq hax jaw che yaog. Cy 18:17 § **16:23 16:23 Med che awg khuhn** Kawd ren thuq med haq koz che yaog.

sax sehr phad Ed rar tuz* he lehq a vix a nax Kawr tuq liz, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz tawd sanr fea lar che yaog.

Awg leh med bon lawg che khuhd

²⁵ Ghig sa haq awg mig awg phond co co taer taer cawg vid-oq. Yawd awr lehr, ngag mar vid che ha lehq che bon khuhd he lehq Yer suq Khreq awg lawn ngag bon mar che heh, nig hehd haq yeg lag vid vix che yaog. Ngag mar vid che bon khuhd che ve awr lehr, cuhx kig nax jad che tawd khuhd phehq che yaog. Tawd khuhd che ve awr lehr, a mig thad lo haq tanr lehq khuhd ceh lar che† liz, a meha kha sehax tuhaz vid vehr che yaog.

²⁶ Chaw ceng awg gha lia yonr lehq na yug tug, co co taer taer Ghig sa tawd pid lar che heh, cuh kar var teq pa ve liq haq te lehq khuhd ceh lar che tawd khuhd u ve haq a meha chaw ceng awg gha lia gha sir vehr che yaog.

²⁷ Yawd te ghad lehax cud yiq kha peh vad-ag cawg che Ghig sa phehq che yaog. Yer suq Khreq haq te lehq co co taer taer yawd haq chid ir chid muh vid-oq. A meng.

---

* **16:23 16:23 Ed rar tuz** Cy 19:22, 2Ti 4:20 † **16:25 16:25 khuhd ceh lar che** 11:25 haq ngawx.

lxxxix

Lahu Shi
Lahu Shi: Lad hur Si Liq Phu Awg Suhx New
Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lahu Si

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 May 2025 from source files
dated 10 May 2025

e3f23237-3165-58f9-84d8-20fb5acd84fe